

Šiame numery

POLITINIS BALASTAS.
PREMIJUOTASIS B. PŪKELEVIČIŲ ROMANAS.
ATEITININKAI LIETUVOS VASTYBINIAM DARBE.
DIDINGA OBERAMMERGAU MISTERIJA.
RASYTOJAS LAIKO TEKMEJE — ALOYZO BARONO GYVENIMO KELIĄ IR KŪRYBĄ PASEKANT.
VLADO SLAITO EILERASČIAI.
KESTUČIO GAIDŽIŲNO APYBRAIŽA.
ANDRIAUS NORIMO "BE NAMŲ".
ANTIKNĖ LIETUVA — MONARCHIJA.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
NAUJI LEIDINIAI.
MOTERŲ GYVENIMAS.

POLITINIS BALASTAS

Tema liečia okupuotos Lietuvos literatūrą. Tik ją čia toli gražu nepravardžiujame "balastu". Ypač per keiliolika pastarųjų metų ir vyresniosios, o ypač jaunesniosios kartos tarybinių rašytojų buvo sukurta nemažai tikrai išliekančios vertės poezijos, beletristikos ir dramų kūriniai. Vieni iš politinių balastų, pirmųjų tėvynės lietuvių literatūrai, čia laikome okupanto įsakytą lietuviško rašto pravardžiavimą, knygoje ir kalbose visur prisegant jam epitetą "tarybinė lietuvių literatūra".

Ar galima su ta primistine "tarybine" sąvoka apsiprasti, lyg čia būtų savaime aiškus ir paprastas dalykas? Jokių būdu ne. Mums yra tik viena vienintelė lietuvių literatūra, kaip ir visam pasauliui yra viena vokiečių literatūra, viena prancūzų, italų, anglų, čekų ar suomių literatūra, nepaisant to, kiek kada režimai ar okupantai tas tautas valdė. Tik, žiūrint laiko ir vietos, dar gali būti to ar kito amžiaus lietuvių literatūra, dar būtų galima kalbėti ir apie Hitlerio tironijos metu svetur emigravusių vokiečių literatūrą.

Tačiau tarybinė lietuvių literatūra yra tikras nonsensas, kaip ir aplamai toks literatūros sąvokos žalojimas yra tikras unikumas visoje pasaulinės literatūros istorijoje. Net ir nehumaniškiausi režimai niekada lig šiol savo vardo neprimetė jokiai literatūrai. Šitai padaryta tik Rusijoje ir bolševikinės jos valdžios okupuotose kraštuose.

Juk be galo kvailiai atrodytu, jeigu literatūros mokslininkai

imty naudoti terminus: kaizerinė vokiečių literatūra, caristinė rusų literatūra, monarchistinė austrų literatūra ar respublikinė italų literatūra. Turint galvoj paskutinį nepriklausomos Lietuvos dešimtmetį, šnekamojoje liaudies kalboje įprastą vadinti smetoniniais laikais, turėtume tad ir Petro Cvirkos bei Antano Venclovos kūrybą skirstyti į šių rašytojų smetoninius ir tarybinius raštus.

Lietuvoje tačiau žodis "tarybinis" prisegamas visur iki koktumo. Todėl novelių antologija ten pavadinama "Lietuvių tarybinė novelė", nors to norimo tarybiškumo ten ne kažin kiek ir bebūtų; enciklopedijai vėl uždedamas vardas "Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija", lyg kokia prieš 30 metų išėjus vokiečių enciklopedija turėtų vadintis "Nacionalsocialistinė vokiečių enciklopedija". Jeigu šiandien tokiu vardu enciklopedija ir būtų Vokietijoje leidžiama, tai jos turinį sudarytų tik visų hitlerinių šūnybių surašymas. Tokia prasme, žinoma, bus kada nors reikalinga ir lietuviškoji tarybinė, nors mažosios terminas jai gali būti net per daug kuklus.

Trumpai tariant, talentingų mūsų rašto žmonių darbo rezultatai reikia vadinti, kaip analogiškai visur pasaulyje yra priimta, lietuvių literatūra, nežiūrint, kokios amžiaus, kokios kontinentuos ir kokiems režimams bei okupacijoms Lietuva valdant ji buvo parašyta. O kitų "pagražinimų" prie tų dviejų žodžių prisegimas yra tik laikinis ir visai neužtarnautas jos pravardžiavimas, yra grynai politinis balastas.

K. BRD.

Gyvybės ir mirties laikrodis

Birutės Pūkelevičiūtės romaną "Rugsėjo šeštadienis"

PETRAS JANULIS

Žmogaus lenktynės su laiku, kova su mirtimi traukė daugybę pasaulio beletristų, kurie vienaip ar kitaip bandė rašyti šia tema, vaizduodami pasipriešinimą pražūties lemčiai. Ypač madinga yra šiais laikais vesti dialogus su mirtimi. Tokį romaną parašė ir Birutė Pūkelevičiūtė. Jos kūrinys "Rugsėjo šeštadienis" žmogus yra pasmerktas mirti. Laikrodininkui mirtis paduoda taisyti laikrodį, kuriam pradėjus tikėti, žmogus miršta.

Gali kai kam atrodyti, kad romanas labai nerealias, kur mirtis, šiuo atveju ponas Mors, kartu su laikrodininku ir net kitais veikėjais bendrauja ir kalbasi. Tačiau negalima teigti, kad romanas nerealias. Visa, tiek pensininką laikrodininką mėgėją Gerulaitį, tiek kitus, jo marčią ir sūnų, supanti aplinka yra labai reali. Net ir pati mirtis pono Mors asmenyje nebeatrodo kažkokios atitolusi ir baisi kaulėta šmėkla, bet reali, lyg mokesčių ieškotojas, nuo kurio tu vis tiek neištrūksti, tik neaišku kada. Toji kova yra beveik realistišinė, o tačiau pats romanas nėra realistišnis, nors aiškiai akcentuojas, kad žmogaus gyvenimas yra labai trapus, ir žmogus privalo kuo greičiau skubėti atlikti savo uždavinius, šiuo atveju pataisyti laikrodį, nors tas uždavinio atlikimas reiškia, kad visa vis tiek baigiasi pralaimėjimu.

Realioji nerealybė

Romano veiksmas vyksta lietuvių kolonijoje, kurioje dauguma gyventojų lietuviai, net ir pats ponas Mors kalba lietuviškai. Kolonija pavaizduota gana detalai, ir visos tos smulkmenos kaip tik padeda rašytojai sukurti įtikinamą vaizdą, o iš antros pusės, taip pat padeda nupiešti tai lietuviškojo kiemo paveikslą, nes tik beletristikoj tokie dalykai įmanomi, gi šiaip mes aprašinėjame tik didžiulius lietuvių įvykius, šventes ar minėjimus. Romane yra visai tikri ir gyvi su mirtimi dialogą vedančio Gerulaičio pasakojimai, kartais vis grįžtant į praeitį. Pateisinami pensininko grįžimai į praeitį, ypač paskutiniame kovos su mirtimi runde, tačiau jie skaitytojui dažnai atrodo dirbtinoki, ir jei kai kurių nebūtų, niekas per daug jų nepasigystų. Neretai jie nuskamba tik apytikriai, nors pensininko inteligencija mes ir neabejojam. Štai, sakysime, kad ir tokie, gana gražūs ir esmėje teisingi sakiniai, kažkaip lyg nebeįtikiną: "Keistai, kad ir senio, ir jaunuolio kraujas lygiai raudonas, kai visa kita neatpažįstamai pasikeitė. Ne, aš nesutinku tu tuo, ką vakar pasakė ponas Mors: kad yra tik pradžia ir pabaiga. Yra jaunystė. Tam, kad vis atsiskuktum atgal,

kad vis jos galėtum. O senatvę ir jaunystę skiria praraja. Ką bendro turi mano raukšlėtas veidas ir įdubę akys su anuo jaunuoliu, kuris man neseniai veidrodyje pasivaldino? Jeigu tada, pirmą kartą Kinco bravore besiskutant man būtų kas veidrodyje parodęs tokį Praną Gerulaitį, koks dabar esu, tikriausiai, būčiau išgąstytė atsokęs". Be abejo, viskas čia teisinga, tačiau viskas kažkaip išgalvota, be to raudono kraujo apie kurį autorė kalba. Tie gražūs žodžiai ir sakiniai yra lyg pasianšo dėstymas arba lyg gražaus, tačiau vis tiek nelabai gyvo, nors į žmogų panašaus tvarinio vaizdavimas. Ir įdomu, kad neretai tose vietose, kur autorė kalba ne apie Gerulaičio realią praeitį, bet vaizduoja, kad ir bilijardo partiją su mirtimi, tas bilijardo lošimas daug įtikinamesnis už anuos atsiminimų žodžius. Visa karčiamos atmosferos, kurioje su mirtimi Gerulaitis lošia bilijardą tokia įtikima, kad ja daug labiau tiki, negu anuo buvusiu realiu Gerulaičio gyvenimu.

Kuo labai ir kuo nelabai tiki

Iš šalutinių veikėjų kažkaip, nors ir nelabai daug parodomas, patrauklus vaikaitis Saulukas. Įdomi ir tikra marti ir jos vyras Gerulaičio sūnus. Jie nemeluoja žmonės, nors ir nėra per daug ryškūs. Romanuose charakterių tikrai nėra per daug ryškių ne tik mūsų literatūroje. Kerdžių Lapinų

Birutė Pūkelevičiūtė

nėra per daug romanuose ne tik čia, ne tik pavergetoje tėvynėje, bet nėra ryškių charakterių ir amerikiečių literatūroje. Teko skaityti recenziją, kad amerikiečių autoriai, norėdami sukurti charakterius, persistengia ir išsina ne charakteriai, bet karikatūros. Todėl jei ir neįsibrėžia į atmintį "Rugsėjo šeštadienio" pagrindinis herojus nei pagaliau solidaus pono sudėjimo pati mirtis Mors, bet pats romanas yra (Nukelta į 2-ą psl.)

Adolfas Valeška

Gėlės (dr. P. Kisieliaus nuosavybė)

ATEITININKIJOS ŠEŠIASDEŠIMTMEČIUI

Ateitininkai Lietuvos valstybiniame darbe

Naujai iškilusių kaimyninių valstybių, Rusijos ir Prūsijos, susikaupusi jėga (prisidėjus Austrijai) ir nepasotinami grobuonių apetitai sužlugdė Lietuvos-Lenkijos valstybę-Respubliką (1795).

Po įvairių pergrupavimų (Varšuvos kunigaikštija, Lenkijos karalija) pagaliau visa Lietuva ir beveik visa Lenkija atiteko Rusijai. Lietuvos valstybė buvo atkurta tik po 123 metų Vasario 16-to akto. Per visą nelaisvės laiką vis dėlto nebuvo užmirštas ir Lietuvos valstybės atkūrimo reikalas. Lietuvių tautoje valstybinės laisvės idėja nebuvo mirusi. Per tą 123 metų nelaisvės laikotarpį išmirė visi senieji valstybininkai. Atkurti valstybei reikėjo luomo ar partijos, atsakingų prieš tautą. Reikėjo valstybininkų, kurie dirbtų konkretų organizavimo darbą. Reikėjo karo vadų, kurie iškovotų ir apgintų Lietuvos nepriklausomybę nuo pasikėsintojų prieš ją. Reikėjo dvasininkų vadų, kurie suorganizuotų lietuvių kalba religinį gyvenimą. Reikėjo supažindinti pasaulį su tautos aspiracijomis, kad priimtų Lietuvos į savo šeimą jauną valstybę. Reikėjo įsamoninti lietuvi, kad jis gali turėti savo valstybę. Net dalį lietuvių reikėjo įtikinti, kad jie yra lietuviai. Reikėjo lietuviškos kultūros kėlėjų: mosklininkų, rašytojų,

VINCENTAS LIULEVICIUS

menininkų, mokytojų ir kt. Trumpai tariant, reikėjo valstybės atstatymą pradėti iš nieko.

Norint turėti pilną vaizdą, kurią dalį ateitininkai įnešė į kiekvieną sritį, reikėtų panagrinėti visas sritis. Šio straipsnio užduotis tėra apžvelgti ateitininkų indėlį į valstybės atkūrimo ir valstybinį darbą.

Pastangos atkurti valstybę

Ateitininkai buvo ir yra nepolitinė organizacija. Jau pirmieji jos įstatai įpareigojo narius "nepriegulėti nei prie jokių politinių partijų". 1919 m. konferencija nutarė: "Ateitininkų organizacija ir toliau pasilieka aukščiausių politinių partijų, nedrausdama atskiriems nariams dalyvauti jose". Su brendęs ateitininkas pats gali pasirinkti partiją, kuri tačiau nebūtu priešinga Katalikų Bažnyčiai, lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei. Tačiau nepolitinės organizacijos nariams, ateitininkams, dažnai teko griebtis ir politinio darbo, jei atrodė tas darbas yra būtinas tautos labui. Suprantama, šiuo vardu jie tegalėjo atsirasti tik ateitininkų organizacijai kuriantis arba įsikūrus. Tad nuo to meto ir tegalime žvelgti į įvykius, kuriuose jau dalyvavo

ateitininkai (jų pavardes pabraukiant).

Pirmajam pasauliniam karui prasidėjus, Vilniuje buvo suorganizuotas lietuvių politinis centras, kuriam aktyviausi buvo: M. Yčas, L. Noreika, J. Kubilius, M. Sleževičius, dr. J. Basanavičius, A. Smetona, dr. J. Šaulys, kun. P. Dogelis, Pr. Dovydaitis ir kt. Šio būrelio veikėjai svarstydavo karo keliamas problemas ir planuodavo Lietuvos po karo prisikėlimo galimybes. Tos veiklos pažymėtini darbai — Gintarinė deklaracija ir Amerikos lietuviams laiškas.

Vokiečiams okupavus Kauną (1915.VIII.17), čia pasilikę lietuviai veikėjai ėmėsi slapto veikimo. Siems inteligentams vadovavo Saliamonas Banaitis, prel. Aleksandras Dambrauskas ir Jonas Kriaučiūnas. Jie (1916.I.10) sušaukė didesnę pasitarimą, kuriame dalyvavo aštuoni asmenys, daugiausia kunigai, pasivadinę Vyriausiuoju lietuvių tautos komitetu, paskelbė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės nepriklausomybės postulatą. Surašė ir konstituciją. Tuo metu Kaune lankėsi Šveicarijos lietuvių veikėjas kun. dr. Juozas Purickis, kuris postulatą ir konstituciją nusivežė į Šveicariją. Iš tos šalies minėti dalykai pateko ir į Jungtines Amerikos Valstybes.

(Nukelta į 2 psl.)

Ateitininkai Lietuvos valstybiniame darbe

(Atkelta iš 1 psl.)

Vokiečiams okupavus Vilnių, nežinint bėgimo sąlygų, greitai buvo suorganizuoti politiniai būriai. Pradžioje veikė Rūtos darbo klubas. Po Naujųjų Metų prasidėjo ketvirtadieniniai susirinkimai. Antrajame ketvirtadienio susirinkime (1916.12.7) dalyvavo vienuolika asmenų: dr. J. Basanavičius, kun. P. Dogelis, Pijus Grajauskas, A. Janulaitis, St. Kairys, P. Klimas, Kymantas, kun. J. Kukta, J. Saulys, A. Smetona ir A. Stulginskis. Vėliau šis būrelis padidino kun. Juozas Stankevičius, Šernas, J. Vileišis ir Domasavičius. Kai šis būrelis suiro, buvo suorganizuotas naujas būrelis, į kurį įėjo: Basanavičius, kun. P. Dogelis, P. Klimas, Saulys ir Smetona. Vėliau buvo pakviesti: Biržiška, Janulaitis, Kairys, A. Stulginskis ir Žmuidzinavičius.

Šių inteligentų būrelis (1916. IV.9) buvo slapta atspausdintas ir plačiai paskleistas Lietuvoje atsisaukimas, kuriame keltas laisvos ir nepriklausomos Lietuvos reikalas. Minėtini du svarbūs memorandumai, išeiti (1916.VI.10) vyriausiam rytų fronto vadui. Juose buvo pasisakoma dėl Lietuvos sienų, sotinės ir dėl visškai nepriklausomos Lietuvos atkūrimo. Memorandumus pasirašė 12 asmenų: dr. J. Basanavičius, kun. dr. J. Stankevičius, St. Kairys, A. Janulaitis, A. Stulginskis, kun. dr. J. Bakšys, A. Smetona, M. Biržiška, P. Klimas, dr. J. Saulys, J. Vileišis ir kun. P. Dogelis. Iš 12 pasirašiusių — 4 ateitininkai.

1917 m. šis būrelis gavo Vyriausybės (Consortium) vardą. Dar buvo pakviesti: A. Gylis, kun. Brazys, D. Malinauskas, o dar vėliau: Vl. Stašinskas, kun. J. Kukta ir kun. M. Reinsys.

Lietuvių konferencijos Šveicarijoje

1916 m. pradžioje Šveicarijos lietuviai, matydami palankią karo eigą, nusistatė reikalauti Lietuvai visiškai nepriklausomybės. Tam reikalui aptarti buvo sušaukta Berne lietuvių konferencija, kurioje nutarta "reikalauti taikos konferencijoje visiškai Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės". Konferencijoje dalyvavo: penki kunigai — J. Žilins, J. Purickis, A. Viskanta, Vl. Daumantas, A. Steponaitis ir du pasauliečiai — J. Gabrys ir J. Tumėnas.

Po to (1916.V.30-VI.4) įvyko pirmoji Lausannos konferencija, kuri priimtame nutarime išskaičiavo vokiečių žiaurumus Lietuvoje ir nutarė, kad "Konferencija protestuoja prieš šitoki vokiečių režimą ir apeliuoja į kultūringą pasaulį su prašymu užstoti humanitariską, ekonomiską ir politiską lietuvių teises". Ir gąsdina vokiečius, pranešdami, kad "Konferencija paveda tam tikrai komisijai sekti tolimesnius vokiečių valdžios žygius Lietuvoje ir skelbti pasauliui daromas lietuviams skriaudas". Konferencijoje dalyvavo vietiniai: J. Gabrys, Vl. Daumantas, J. Purickis, J. Tumėnas, A. Viskanta ir A. Steponaitis, Rusijos lietuvių Centro komiteto įgaliotinis St. Šalčiauskas, pravažiudamas į Romą M. Yčas ir JAV Autonomijos Fondo atstovas Romanas Karuža.

Tai gi iš devynių dalyvių — šeši ateitininkai.

Netrukus (1916.VI.30-VII.4) įvyko antroji Lausannos konferencija, kurios esminis nutarimas buvo: "siekti politinės nepriklausomybės atgavimo". Šioje konferencijoje dalyvavo tie patys atstovai, kaip ir pirmojoje Lausannos, išskyrus M. Yčą su R. Karuža, kurie buvo išvykę. Užta dalyvavo kun. V. Bartuška (grįžęs iš Lietuvos), kan. Prapuolenis ir atstovai iš Lietuvos — A. Smetona, St. Kairys ir J. Saulys. Tad šioje konferencijoje iš dvilikos — šeši ateitininkai.

Po to buvo suorganizuota Šveicarijos lietuvių taryba, kurioje įėjo: kun. V. Bartuška, kun. Vl. Daumantas, J. Gabrys, kun. K. Olšauskis ir kun. J. Purickis. Šveicarijoje buvo išvystytas labai didelis veikimas. Minėtoji taryba veikė kaip lietuvių tautos delegacija.

Veikla Rusijoje

Pirmojo pasaulinio karo metu Rusijoje gyvenę lietuviai tremtiniai patriotai buvo ruošiami nepriklausomam Lietuvos gyvenimui. Tam teigimui sutvirtinti, suminėtini pora faktų. Vienas įdomus įvykis, parodą moksleivijos susigijimą su nepriklausomos Lietuvos idėja. 1916 m. pabaigoje Voronežo moksleiviams buvo duota anketa, kurioje klausta: ar Lietuvai geriau, jei karą laimėtų rusai, ar vokiečiai; kokia nuomonė dėl Lietuvos ateities ir kt. Suvedus atsakymų duomenis, paaiškėjo: geriausia išeitis būtų, jei vokiečiai sumuštų rusus, o vakariečiai — vokiečius. Lietuva turi būti laisva ir nepriklausoma. Arba dar vienas įvykis: 1917 gegužės 1 d. Voroneže buvo didelės demonstracijos. Dalyvavo ir ateitininkai su savo vėliava. Revoliucijos spalva — raudona, tad ir jų (ateitininkų) vėliava raudona, tačiau reklamuojanti ateitininkų idealus. Vienoje vėliavos pusėje buvo įrašas lietuviškai: Lai gyvuoja laisva neprigulminga Lietuva, o kitoje rusiškai: Svobodnaja Rossiya. Svobodnaja Litva (Laisvoji Rusija. Laisvoji Lietuva).

Po pirmosios revoliucijos Rusijos lietuvių partijų atstovai ir Rusijos dūmos lietuvių atstovai, susirinkę 1917.III.13 Petrograde, sudarė politiniam darbui Rusijos

Lietuvių tautos tarybą. I prezidentu įėjo: pirm. Stasys Šilingas, vicepirm. Vaclovas Biržiška ir kun. Kazimieras Rėklaitis, sek. Liudas Noreika ir Antanas Tumėnas, išd. Gabrielius Liutkevičius.

Labai svarbus veiklos faktas — Rusijos Lietuvių seimas, įvykęs 1917.VI.9-16 Petrograde. Į tą seimą renkant atstovus, daug dirbo ateitininkai, kad seimui patektų nepriklausomybės šalininkai. Ir tai seime labai nežymu skaičiumi buvo pralenkta tie, kurie pirmo kitokias idėjas.

Nelaimingai pasibaigus tik ką minėtam seimui, nebuvo sudaryta visiems lietuviams priimtina vadovybė. Todėl įvairių partijų atstovai ir lietuvių karių sąjungos atstovai, susirinkę (1917.XI.29 - XII.2) Voroneže sudarė Vyriausiąją lietuvių tarybą Rusijoje. Į ją įėjo: Pr. Mašiotas (pirm.), J. Bagdonas, K. Grinius, J. Jablonskis, kun. J. Jasienskis, M. Yčas, J. Kriščiūnas, L. Noreika, kun. Em. Paukštys, kun. Pr. Penkauskas, Vyta. Petrulis, R. Skipitis, M. Sleževičius, St. Šilingas, kun. J. Vailokaitis (nariai) ir kandidatai: J. Aleksna, E. Draugelis, J. Vailokaitis ir Z. Žemaitis.

Tuo po to prie Sovietų Rusijos tautybių liaudies komisariato buvo sudarytas lietuvių reikalų komisariatas. Šis komisariatas pradėjo kovą su nepriklausomybininkais. Kadangi lietuvių pripažino ir laikėsi Tarybos, o ne komisariato, direktyvų, tada, Rusijos bolševikų komisarių įsakymu, Lietuvos reikalų komisariatas perėmė visas lietuviškas organizacijas ir likvidavo pačią Tarybą. Beveik visi Tarybos nariai ir dalis ateitininkų buvo uždaryti į Voronežo kalėjimą, kuriame teko ten išbūti daugiau mėnesio.

Adolfas Valeška

Mozaikos detalė Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios išorinėje sienoje, Marquette Parke, Chicagoje.

Pastangų rezultatas

Lietuvos inteligentija, padedama užsienio lietuvių, išsiderėjo iš vokiečių leidimo suaukti Vilniuje konferenciją. Ta konferencija

(įvykusį 1917.IX.17 - 23) nutarė siekti Lietuvos nepriklausomybės. Nutarimui įgyvendinti buvo išrinkta 20 asmenų taryba, į kurią pateko: Saliamonas Banaitis, dr. Jonas Basanavičius, Mykolas Biržiška, Kazys Bizauskas, Pranas Dovydaitis, Steponas Kairys, Petras Klimas, Donatas Malinauskas, kun. Vladas Mironas, kun. Alfonsas Petrulis, Antanas Smetona, Jonas Smilgevičius, kun. Juozas Stankevičius, kun. Justinas Staigaitis, Aleksandras Stulginskis, Jurgis Saulys, kun. Kazimieras Saulys, Jokūbas Šernas, kun. Pranciškus Urbanavičius ir Jonas Vailokaitis. Kai socialistai pastebėjo, kad išrinkti net šeši kunigai, užprotestavo. Tada kunigai sutiko pasitraukti iš tarybos, kad tik nesuirytų planuojamas darbas. Po pasitarimų užteko to, kad kun. J. Stankevičius ir kun. Pr. Urbanavičius užleido savas vietas Stanislovui Narutavičiui ir Jonui Vileišiui. Taigi į tarybą buvo išrinkti šeši ateitininkai, kurių du, tėvynės labui, pasitraukė, kad įeitytų kitų pažiūrų žmonės.

Po Vilniaus konferencijos tuoj buvo šaukiamos dvi lietuvių konferencijos kituose kraštuose: viena Stockholme, Švedijoje, o kita — Berne, Šveicarijoje. Šių konferencijų pagrindinis tikslas — sustiprinti Lietuvos Tarybos autoritetą, kad su ja skaitytųsi vokiečių administracija. Iš Lietuvos į Stockholmą nuvyko dr. J. Saulys, kan. K. Olšauskis ir kun. J. Purickis. Iš Rusijos: dr. Alekna, M. Yčas, F. Bortkevičienė, St. Šilingas ir kun. J. Tumėnas. Iš Amerikos — dr. J. Šliūpas. Taip pat dalyvavo Skandinavijoje esą lietuvių Centrinio komiteto įgaliotiniai: J. Aukštuolis, J. Savickis ir J. Jukūnas — Ignas Seinius. Dar po dviejų savaitų (1917.XI.2-10) įvyko konferencija Berne, kurioje dalyvavo 11 atstovų: A. Smetona, St. Kairys, J. Saulys, kun. A. Petrulis, kun. J. Staigaitis (visi Lietuvos Tarybos atstovai), kun. dr. V. Bartuška, kun. V. Daumantas, kun. J. Purickis, kun. K. Olšauskis, J. Gabrys (Lietu-

rickis. Iš Rusijos: dr. Alekna, M. Yčas, F. Bortkevičienė, St. Šilingas ir kun. J. Tumėnas. Iš Amerikos — dr. J. Šliūpas. Taip pat dalyvavo Skandinavijoje esą lietuvių Centrinio komiteto įgaliotiniai: J. Aukštuolis, J. Savickis ir J. Jukūnas — Ignas Seinius. Dar po dviejų savaitų (1917.XI.2-10) įvyko konferencija Berne, kurioje dalyvavo 11 atstovų: A. Smetona, St. Kairys, J. Saulys, kun. A. Petrulis, kun. J. Staigaitis (visi Lietuvos Tarybos atstovai), kun. dr. V. Bartuška, kun. V. Daumantas, kun. J. Purickis, kun. K. Olšauskis, J. Gabrys (Lietu-

vių tautos tarybos Šveicarijoje nariai), kun. A. Steponaitis ir svečiai iš Lietuvos — Maironis.)

Po didelių viso pasaulio lietuvių pastangų Lietuvos Taryba paskelbė Vasario 16 akta, kurį pasirašė dr. J. Basanavičius, S. Banaitis, M. Biržiška, K. Bizauskas, Pr. Dovydaitis, St. Kairys, P. Klimas, D. Malinauskas, Vl. Mironas, S. Narutowicz, Alf. Petrulis, K. Saulys, dr. J. Saulys, J. Šernas, A. Smetona, J. Smilgevičius, J. Staigaitis, Al. Stulginskis, J. Vailokaitis ir J. Vileišis.

(Nukelta į 6 pusl.)

Adolfas Valeška

Šv. Kazimiero stebuklo detalė iš mozaikos „Svč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios išorinėje sienoje, Marquette Parke, Chicagoje.“

Senosios Lietuvos kariai

Gyvybės ir mirties laikrodis

(Atkelta iš 1 psl.)

vis tiek įdomus, kaip vaizduojas žmogaus neatlaidžią kovą su likimu, kuris, nepaisant bet kokios kovos ir pastangų, vis tiek tave išties. Gerulaitis taiso mirties laikrodį, derasi su mirtimi, kuri nori pagriebti jo mylimą anūką Sauliuką, bet jis išsidera, kad mirtis pasifimtu jį senį. Šis idealistinis Gerulaitio nusiteikimas yra ir įdomus ir įtikinantis, tačiau kiek blogiau išsina, kai Sauliukas sužeidžiamas mašinos. Kažkaip ši vieta atrodo dirbtiniausia, labiau dirbtina negu pats mirties pristatymas.

Ką atnešė naujo.

Pirmuoju asmeniu yra priimamas autorė atnešė ką šiuo roma-

nyta daugybė romanų. Paminėkime, kad ir Maurico "Gyvačių lizdą" ar Unamuno "Vienos aistrų istoriją". Taip vaizduojant, kažkaip kūrinyje gaunasi įtikinamasis ir šiltesnis. Tačiau čia lengva labai daug įlieti ir netikrų, tik pačiam autoriui būdingų, teigimų, kas sumenkina charakterio įtikimumą. To negalėjo išvengti dažnai ir kiti autoriai, ne išvengė ir Pūkelevičiūtė, tačiau iš esmės autorės pasakojimas vyksta.

Knyga parašyta mokamai, geras sakiny, gyvi dialogai, kartais su humoru spalva, skoningai poetiški nukrypimai ir aprašymai. Ne vienam gali kilti klausimas, kaip, kaina \$5.00 gaunama "Drauge".

nu naujo. Ir neabejotinai tenka pasakyti, kad taip. Tai pirmas tokią temą liečias kūriny, originalus, sprendžias žmogaus kūrybos, likimo, amžinumo ir mirties problemą, realioje ir nerealiame plotmeje atskleidžias žmogaus, stovinčio ant pralaimėjimo slenkščio, vidų.

Patraukly, nuosaikiai modernų knygos aplanką piešė Kazys Velska.

Brutė Pūkelevičiūtė, RUGSEJO SEŠTADIENIS. "Draugo" devynioliktąjį romano konkursą laimėjęs romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1970 m. Viršelis ir vinjetės Kazio Velskos. Knyga 237 psl., kaina \$5.00 gaunama "Drauge".

DR. ANNA BALIUNAS
AKUŠERJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienis 10-1 val. Trečiadienį atostogose. Pirmąjį ligonius pagal susitarimą. Ofiso telefonas: PR 8-8239. Res. telef. Walbrook 5-5076.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmąjį ligonius pagal susitarimą. Ofiso telefonas: PR 8-8239. Res. telef. Walbrook 5-5076.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGŲ
2801 West 63rd Street
Kampus 63-0105 ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadienis 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telef. 476-4049. Resid. tel. Walbrook 5-3048.

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849. Rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr. penkt. 1-5. treč. ir šešt. tik susitarimu.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2708 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradienį ir penktadienį 10-4; šeštadienį 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
HAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0878
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
5132 S. Kedzie Ave., WA 5-2676
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namyžėd. — Pilspect 8-9081
DR. JAKINA JAKSEVIČIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGŲ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 10-12 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 4 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.
Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1351

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarimu.

DR. ALG KAVALIŲNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. vesika 24 val.

Tel. — REliance 6-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojai)
3925 W. 59 Street
Val: pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštadienį 12-2 val. p. p. trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIRIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7150 South Western Avenue
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį ir 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2019

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-1159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį
Šeštadienis 12 iki 4 popiet.
Atostogose iki rugpjūčio 2 d. Skubiam reikalui esant kreiptis į dr. F. Kauną.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERJA IR MOTERŲ LIGŲ
2817 West 71st Street
Telef. HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirmąjį tik susitarimu
Valandos: pirmad., ketv. 8-8 val. antradienį 2-4 val.

Ofiso HE 4-1818 REZ. PR 6-9501
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-06 ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. 1 penkt. 2 — 8 p. p.
Antradienį ir ketv. 9 — 11 v. r.
ir 4-8 p. p. Šeštadienį 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGŲ
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namyžėd. 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadienį uždaryta.

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad. antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir šeštadienį 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2740 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirmąjį ligonius tik susitarimu — (By appointment)
Atostogose nuo liepos 18 d. iki rugpjūčio 10 d.

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val: antradienį nuo 2-5 popiet. ketvirtadienį nuo 6-8 vakaro
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5548

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 6-4410
Rez. 6-Roseville 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 4 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktadienį 10-12 v. r. 2-8 v. vak. Šeštadienį 1-4 v. vak. Sekmd. ir trečiadienį uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. REspect 8-1233
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadienį 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namyžėd. GI 8-6105
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąjį ligonius tik susitarimu
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Tel. Ofiso PR 6-6446. Rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadienį pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2413 Namyžėd. 454-4850
Val: pirmad., antradienį, penktadienį 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirtadienį 6-8 v. vakaro Šeštadienį 11-1 val. popiet.

SKELBKITE "DRAUGE".

DIDINGA OBERAMMERGAU MISTERIJA

Vaidinimo vertinimas ir k'iti įspūdžiai

KUN. J. CELIESIUS

Pačioj Alpių papėdėje, Bavarijos nedideliame penkių tūkstančių gyventojų miestelyje, pavadintame nuo Ammer upės Oberammergau (Aukštaammeris), kas dešimt metų vyksta Kristaus kančios vaidinimas po atviru dangumi. Savo dvasiniu turiniu ir vaidinimo pobūdžiu jis tikrai vertas vadinti misterija. O kadaangi vaidintojų sąstatą sudaro apie 700 artistų, o pastatymai būna penkis mėnesius penkis kartus savaitėje, žiūrovams užpildžius vietas 6200 vietos, tai ši misterija tikrai nusipelno "Didžiosios misterijos" vardo.

Oberammergau Kristaus kančios vaidinimo pradžia buvusi 1634 m. Siemet ji kartojama jau trisdešimt šeštą kartą. Vaidinama kas dešimtmetis ne nuo įsteigimo pradžios, bet kiekvieno šimtmečio dešimtmėčiui baigiantis ir dar kiekvieno šimtmečio sukaktuviniams 34 metais. Kartais dėl kilusio karo šis vaidinimas nevykdavo lygiai apskritame dešimtmetyje.

Kristaus kančios pavaizdavimas pradžioje vykdavęs minesingerių įprastiniu būdu. Tik 1850 metais didįjį vaidinimo tekstą parašė vietos klebonas Alois Daisenberger. Misterijos muzikalinė dalis buvo sukurta jau anksčiau vietos mokytojo Rochus Dedler 1815 m.

Vaidinimo tekstas ir muzika, su mažom pakaitom, yra išlaikiusi savo pirmąjį originalumą iki dabar. Tekstas gana ilgas — 127 puslapių. Dėl to pats vaidinimas tęsiasi šešias valandas. Pietų pertraukai skiriama trys valandos. Vi so veikalo pastatymui su pertrauka reikia skirti apie devynias valandas.

Publika į vaidinimą suvežama traukiniais, autobusais ir malūnsparniais. Ji užpildo visą miestelį. Sunku yra valgyklose gauti vietos pietums. Dėl to dauguma žmonių čia atvyksta su savo užkandžiais. Bilietas į vaidinimą — 40 vokiečių markių. Jei kas nori vietos viešbučiuose gauti nakvyne, turi nuo ankstyvo pavasario užsisakyti.

Didžioji pajamų dalis tenka išmokėti veikalo pastatymui: artistams, orkestrantams ir profesionalams vadovams. Vaidinimo metais visi suaugusieji veikalo dalyviai turi nutraukti savo kasdienes darbus ir pasišvesti vien vaidybai, nes pusę metų jie repetuoja, o antra pusę metų vaidina.

Nors iš tokio mažo, palyginti, miestelio gyventojų skaičiaus sunku būtų surasti bent pagrindinėms rolėms (Jėzų, Marijos, Jono, Petro, Judo, Magdalenos, Mortos, Lozorias, Piloto, Erodo, Kaifo, Anno, Nathanaelio, Ezakelio, Nikodemo, Simono Ciriniečio) artistus, bet vis dėlto, rei-

Oberammergau vaidinimų scena — Jėzus šventykloje

savo veiksmu, žodžiu ir išraiška daugiausia įtikina žiūrovą, kad kitaip ir negalėjo atsitikti; logiškai sekant, jis turėjo taip kalbėti (nesvarbu prieštarauti ar pritarti naujam mokslui), nes taip sąžiningai ir stipriai savo gyvenimo uždavinį atlieka, kad visi nėra pagrindo ant jo pykti ar jo neužjausti. Ypač taip įtikino publiką išdavikas Judas ir vyriausieji kunigai Kaifas ir Annas. Iš antros pusės užuojautą iki ašarų sukėlė Jėzus, Marija, Magdalena, Petras, Jonas ir tas, taip mažutę rolę turėjęs, Simonas Cirinietis, padėjęs Jėzui nešti kryžių. Jis iš karto, užpultas Jėzui padėti kryžių nešti, spyrsi, prieštaravo, nes jis esąs visai nekaltas, tad kodėl jis turis kaip koks kaltininkas nešti nusikaltimo ženklą — kryžių. Bet kai, arčiau prisžiūrėjęs, atpažino, kad čia esąs tas pats gerasis mokytojas ir geradaris, tuojau pakeitė kalbos toną ir su didžiausia užuojauta perėmė nuo Jėzaus kryžiaus medį. Šiame momente visa publika sušnabėjo ašaromis.

I klausimą, kaip gali toks ma-

berammergiečio svajonių realizavimas vieta. Scena yra jo gyvenimo prasmė, įjungta į protėvių tradicijas amžinajam gyvenimui laimėti. Oberammergau yra, tur būt, visam pasaulyje vienintelė vieta, kur daugiau kaip 300 metų išsilaikė scenoje tas pats vaidinimas, niekuomet nenustodamas savo aktualumo, o priešingai, vis daugiau įgaudamas į vietos gyventojų širdis ir vis daugiau patraukdamas žiūrovų iš viso krikščioniško pasaulio. Tai įrodo ir šių metų faktas, kad, dar tik prasidedant gegužės mėnesyje Kristaus kančios vaidinimui, jau buvo visi bilietai išparduoti iš anksto visiems spektakliams, kurie tęsis pusę metų.

Oberammergau miestelio meninė nuotaiką liudija ir artistų kais paveikslais išpuoštos namų išorės sienos. Tą nuotaiką dar daugiau sustiprina daugybė krautuvų, pripildytų vietos menininkų medžio skulptūros kūrinių. Sunku būtų kitur berasti tiek aukštos meninės kokybės skulptūros dirbinių kaip čia. Vokietijoje pirmąją v-

ta medžio skulptūroje užima Oberammergau menininkai. Čia yra įsteigta speciali medžio skulptūros mokykla, kurią daugiausia lanko vietos studentai. Bet yra atvykusių ir iš kitur, net iš užsienio. Istorinės tradicijos yra vis dėlto didelis akstinas igimtam menininkui atsiskleisti.

Neigiamybės

Kiekvieną, kad ir didelę sėkmę lydi kartu ir tam tikra nesėkmė. Jeigu reikėtų pilnesniam vaizdui iškelti ir tuos momentus, kuriuos paprastai vadiname nesėkmėmis, tai Oberammergau kančios vaidinime juos suvestume daugiau į techniską plotmę.

Pirmiausia neigiamoji savybė yra ta, kad veikalo statytojai ne-

kamai girdimos ir suprantamos. O kai artistai priversti šaukti iš visų jėgų, tai tuo pačiu nukenčia ir laisvė ir meninė išraiška. Pavyzdžiui, visai netiko Pilotui, kaip valdovo vietininkui, šūkaloiti. Tuo jis prarado savo orumą, didybę. Marijai, pergyvenančiai didžiausią širdies dramą, irgi netinka šūkaloiti. Todėl ji buvo ne vi suose savo dialoguose suprantama. Dėl tos pačios priežasties nukentėjo ir daugelis kitų mažesnio balso artistų.

Antroji techniską kliūtis — atviras oro tarpas, kuriame turi tilpti minia ir daugelis pereinančių scenų vaidmenų. Jeigu oras yra gražus — viskas klojasi labai normaliai ir natūraliai. Bet kai pasitaiko lietingų dienų, ir artistai turi vaidinti atvira ore lyjant, tai publika jaučia daugiau užuojautos šlapiam artistui ne dėl jo vaidybos, bet dėl jo priverstinio nepatogumo — sušlapimo.

Trečia, esant auditorijos salės visam galui atviram į orą, priskrenda salėn įvairių paukščių, kurie triukšmauja salės palubėje, ten skraidydami ir publiką be reikalo išblaškydami. O visai lengvai būtų visa to išvengti, jeigu būtų tiek salė, tiek prieštis, tiek scena dengta. Atviro oro įspūdžiui sudaryti galima rasti lengvų sprendimo būdų prie dabartinės civilizacijos pasiūly.

Tobulas Seno ir Naujo Testamento junginys

Viena iš geriausių Oberammergau Kristaus kančios veikalo savybių yra jo puiki kompozicija. Senas Testamentas gyvų paveikslų scenomis taip vykusiai įplaukia į Naująjį Testamentą, kad rodo be vieno niekaip negali būti antrojo. Senas Testamentas buvo aštuoniolikoje gyvų paveikslų įjungtas į Kristaus kančios eigą ir tuo pačiu įprasmintas savo istoriniu faktiškumu.

Pačios, sakyčiau, meniškiausios scenos tai ir buvo gyvų paveikslų, muzikos ir tiek solistų, tiek choro giedojimo organinė sąveika. Lyg netikėtina, bet buvo tiesa, kad simbolinės scenos be žodžių ir be vaidinimo veikė į žiūrovus stipriausiu būdu. Išgauti tokį nuostabų meninį rezultatą be žodžių ir be vaidybos yra tikrai išskirtinis kūrėjo talentas. Visuose simboliniuose paveikluose figūrinė kompozicija, šviesų ir spalvų efektai sukėlė žiūrovuose stiprų išgyvenimą. Tai yra scenos apipavidalintojo Rupert Breitsamter sugebėjimas.

Muzika jautėsi savo vietoje. Dirigentas puikiai išbalansavo orkestro stiprumą ir pritaikė prie choro ir solistų balsų pajėgumo. Juo buvo Werner Zimmermann. Solistai, įvilkti į choristų rū-

(Nukelta į 4 pusl.)

VLADAS ŠLAITAS

PUSĖ ŠIMTMEČIO

Pusės šimtmečio kelias yra baisiai tolimas kelias. Tai daugiau negu dešimt tūkstančių jūros mylių. Tai daugiau negu širdį veriantis gervių klyksmas. Atminimai į Lietuvą. Beržynėliai į Lietuvą. Ir visi atminimai man primena tolimą Lietuvą.

APIE EILERAŠČIUS

Ilgą laiką sirgau poezija. Dabar nebesergu. Kiti dalykai užgulė mano širdį: kaip man išmokyti praleisti vieną atskirą dieną kaip vieną gražų eilėraščių? Kaip man išmokyti gyventi taip, kad gyvenimas būtų kaip vienas trumpas gražus eilėraščių? Vienas iš tų eilėraščių, apie kuriuos vienas Kinijos imperatorius yra sakęs savo poetams:

Rašykite man tik trumpus ir gražius eilėraščius.

KETURI EILERAŠČIAI

I

Kadangi jisai buvo paprastas žemės grumstas, už tai jisai pasiliko gintojo krašto sargyboje. Kai kiti bėgo ir slapstėsi, jisai niekur nesislėpė, nes jis buvo taurus ir paprastas žemės grumstas ginto krašto sargyboje. Atminimai ateina, atminimai nueina, tik lietuviškas grumstas palieka rūstioj sargyboje.

II

Žmonės miršta ir tolsta nuo mūsų. Mes juos prisimenam pagal tai, kiek jie mums yra gera arba bloga padarę. Tegu būna visi atminimai taikingi ir šviesūs, ir tegu visa piktą niekadą nebegrižta, nes visi negeri ir nešvarūs prisiminimai lygiai vargina mus, pasiūkusius, lygiai vargina tuos, kurie niekad daugiau nebegrižta. Tegu būna visi atminimai taikingi ir šviesūs, kaip vaikučių skaisčius ir auksinis pavasario džiaugsmas.

III

Keli pamokymai tiems, kurie rašo arba kurie žada rašyti eilėraščius: Pirmas pamokymas: negalvok, kad esi visa ko centras ir kad visi kiti sukas aplink tavę, lyg tu būtum didelė saulė. Antras pamokymas: negalvok, kad esi išmintingesnis negu kiti ir kad esi skirtas duoti kitiems pamokymus. Trečias pamokymas: būk nuolankus, taipgi būk nusizėmęs, tik nebūk bigoterikas. Šitais pamokymais remias visa poezija ir eilėraščių rašymas.

IV

Poezija yra labai jaunų širdžių amatas. Kai ima senti širdis, tada geriausia padėti smuikų tarp atminimų ir užmiršimo, ir tegu jisai išsisi tasai senas poezijos smuikas prisiminimuose.

Pusvalandis pakeliui į Wilkes-Barre

KĘSTUTIS GAIDŽIONAS

Yra miestelis, kažkur pakeliui iš Johnstown į Wilkes-Barre, kur vieną pavasarį dieną, po šešių valandų važiavimo, sustojau užkasti. Aš niekad nesužinojau nei miestelio vardo, nei restorano pavadinimo pagrindinėj gatvėj, kur palikau keturiasdešimt centų ir trupinėlių savo gyvenimo.

Bet atsimenu, kai vėl po pusvalandžio važiavau, kad vos neatsitrenkiau į Ed Orr varda, nudažytą didelėm baltom raidėm ant raudono kluono šono. Tai atsitiko, nes kluonas kažkaip buvo šalia staigaus posūkio ir aš, užuot sekęs kelią, dar vis galvojau apie prieš porą minučių matytą storą vyrą. Ir apie dažytą blondinę, ir tulpę alaus bonkoje, ir apie Kinijos vakarinius vartus.

Gal būt valandos už vairo mane įsupo

į pasaulį, kur atsiranda prasmė tarp skirtingų dalykų. Kur logika pranyksta ir objektas ir faktas, objektas ir įvykis, padaras ir idėja, ar bet kuri šių kombinacija — kai jie užima tą patį laiko ir vietos kampą, tampa sujungti, nors logikos neišaiškinti.

Bet taip buvo. Sėdėjęs restorane ir laukiau deginamo hamburgerio, kai storasis vyras įėjo ir tapo stalo gale.

Kitaip sunku apibūdinti, nes jis buvo daugiau negu storas; jis buvo milžiniškas — tikriausiai svėrė per 300 svarų. Ir kai tik atsėdė, visa priekinė restorano pusė persiorganizavo aplink jį. Stalas, vietoj būdamas ilgas, siauras, su blizgančiu viršum, pakito, tapdamas ilgu, siauru, su blizgančiu viršum ir storu vyru gale.

Jis dėvėjo trumpų rankovių sportinius marškinius, kurie, atsimenu galvoju, galėjo uždengti mano Volkswagen. Netrukus jis pasisuko link jaunos padavėjos ir jos draugės, kurios stovėjo, kalbėdamos prie plokštelių mašinos, ir linktelėjo galvomis, storajam įeinant. Aš jau buvau užtektinai nugirdęs merginų kalbos ir galėjau suprasti, kad šį savaitgalį bus didelis šokiai ar kas nors panašaus. Bet storasis vyras, jau artį keturiasdešimt metų, atrodė viską apie tai žinojį, nes tvirtino, jog šokiams tikrai nelis. Merginos, abi strazdanotos, nė viena nerodydama dar per daug moteriškumo savo palaidinukėse, rimtais veidais atsakė, kad ir jos taip tikis.

Tada storasis, gailėsčio nejučia išsukęs balsu (nesuprantu, kaip sunku įsivaizduoti jį, sto-

lų nuomotam vakariniam švarke prie merginos namo durų), lyg kalbėdamas apie pyragą ar ledus su kitais dviem storais vyrais, ėmė pasakoti apie orą ir apie tai, kur jie buvo per jo mokyklos šokius. Jis kalbėjo lyg visa tai būtų buvę prieš porą savaitių, o ne prieš penkiolika ar dvidešimt metų. Merginos klausėsi, juokėsi ir pasakojo paskutinius pletkus apie savo šokius, apie tuos, kurie dar neįvyko.

Daugiau ir nėra ko apie tą storą vyrą. O tik tai tiek, kad jis kalbėjo su merginomis apie šokius, kalbėjo be rūpesčių, be gailėsčio. Dažyta blondinė dirbo miestelio dešimtukyje, kuris buvo priešais restoraną ir kur aš, baigęs valgyti hamburgeri, sustojau nusipirkti užrašų knygutės.

Blondinė buvo už stalo, užversto plaukų purškimo skardinėmis, šukomis ir kitais dalykais, o ji pati kramtė gumą. Plaukai atrodė, lyg per pietų pertrauką būtų turėjusi užpusant dolerio jų aplyginimą, o juodas ir tamsiai mėlynas akių pieštukas, išryškines apvalias akis, tikriausiai buvo neseniai numestas ant išpardavimo kampo tam pačiam

stale. Jos lūpų spalva turėjo kažką bendro su apelsinais, ir, kaip sakiau, ji kramtė gumą, gal tris ar keturis gabaliukus iš karto. Priešais stovėjo vyras ir lingavo į blondinės atsakymą, kai aš prisitartinau.

— Kitame dvidešimto stalo šone? — ji girdėjau. — Ačiū, manau, kad rasiu.

Blondinė nusišypsodama parodė ant priekinių dviejų dantų brūkšnelį lūpų pieštuko. Tuo momentu ji sustojo kramčiusi.

— Tikiu, — tai buvo vienas iš gražiausių, skambiausių balsų, — kad jūs rasite be mažiausios kliūtis.

Aš stebėjau ją, kaip ji akimis lydėjo už kampo dingstantį vyrą. Tada pamažu atsisuko į mane. Atsisukus, liežuviu perstūmė gumą (o gal, net ir tabaką?) į dešinį žandą ir vėl pradėjo kramtyti. Kiekvienas burnos sučiaupimas išstūmė tris ar keturis sakinio žodžius, o su penktu susčiaupimu jau pradėjau įsitikinti, kad aš tik įsivaizdavau tą lyrinį balsą. Lyg sumišęs, paklausiau, kur yra užrašų knygutės.

— Kairėje, tai yra pasakius, tolmoje kairėje (Nukelta į 4 pusl.)

Rašytojas laiko tėkmeje

Aloyzo Barono gyvenimo kelią ir kūrybą pasekanti

VYTAUTAS VOLERTAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

Pirmoji knyga — santrauka

Yra veidų, kuriuos, vieną kartą pamatęs, atpažinti po dešimtmečių, nes atmintin įsispaudžia bruožai, kokių nerandi niekur kitur. Panašiu savitumu yra atžymėta Aloyzo Barono beletristika. Nereikia turėti daug literatūrinės išminties, užtenka būti vien patenkiamai netingiu skaitytoju, kad be didelio vargo jo raštus atskirtum nuo kitų autorių darbų. Pagrindiniai A. Barono beletristikos atpažinimo ženklai yra temų savotiškumas, veikėjų keistumas (daugiausia jauni, mąstą, bet nemoką apsispręsti žmonės), iškeltų problemų gausa, autoriaus ir veikėjų polinkis filosofijon, palyginimų gausa, stilius, kalba.

Beveik visi akademiniai darbai prasideda santrauka, kurioje suglaustai nusakoma, apie ką veikalas yra kalbama (summary, ab-

nos finansinė auka. Net ir tar-naudamas, dar gaudavo paramos. Kai vieną vakarą su užklydusiais draugais pragerė jos atsiųstus pinigų, Petra užgriuvo sąžinė. Jautėsi esąs vagis, apiplesęs motiną. O policija, kurion nuėjo save apkaltinti, šaipėsi. Pinigai buvę jam atiduoti, tad apie vągystę juokinga kalbėti. Tačiau Petro niekas neįtikino. Norėdamas atsisteiti, iš krautuvės kasos paimtais pinigais nupirko šiltų drabužių, nuvežė juos motinai ir grįžo pas nuovados viršininką prisipažinti. "Rytą jis vėl įėjo į tą pačią policiją ir jautėsi visai gerai, nes vieną blogybę buvo iškeičęs į kitą, daug mažesnę" (psl. 80). Atseit, ši kartą nuo kiekvieno žmogaus buvo pavogęs tik po truputį.

Lenkas Jan Lapinski ("Pavėlavimas") karą praleido Vokietijoje. Ten buvęs atvežtas prievarta ir labai sunkiai dirbęs. Sąjungi-

kalėjime gal būtų turėjęs laiko persigalvoti.

Panašūs žmonės ir panašios problemos su autoriumi keliauja per visus jo raštus. Štai romane ("Trečioji moteris", Lietuviškos knygos klubas, 1967 m.) negalima išspręsti, kas yra tikroji motina: moteris, kuri vaiką pagimdė, ar ta, kuri jį išaugino? Net "Lieptuose ir bedugnėse" (Lietuviškos knygos klubas, 1961 m.), grynai pasakojamosios formos romane, vyksta nuolatinis galvų laužymas, — ar bausmė lemia kaltę ar likimas? Ar galima žudyti, gelbstint save? Didžiulis būrys vyrų šiomis problemomis filosofuoja per dienas ir naktis, tačiau nesiryžta nei prieš sargybinių ranką kelti nei bėgti, — juos kausto baimė.

A. Barono žmonės prasitrynę, turi pakankamai smegenų, tačiau neryžtingi, netvarkingi, net bevaliai. Jiems stinga pasitikėjimo savimi, gyvenimą leidžia keikdamiesi arba per daug dažnai apie alų kalbėdami, beveik visai neturėdami įtakos aplinkai. Jų tarpe herojų nėra, kiekvienas tik menkas aplinkos vabalas, likimo tarnas, netinkas į jokios partijos vadus, nes gyvenimą stengtis pakeisti — ne jiems.

Šnekuoliai ir galvočiai

Tačiau tie A. Barono piliečiai, akcijai nerodą užsidedimo, yra šnekuoliai ir galvočiai. Jie prikalba, primasto tokiu dalyku, jog ne tik patys nusigąsta, bet ir visą gyvenimą savotiškai nuspalvina, arba netyčiomis įsivelia į tokias sąlygas, iš kurių išsikrapstyti būna sunku.

Antroje A. Barono knygoje ("Debesys plaukia pažemiu", A. Kairio leidinys, 1951 m.) Klinga iš pavydo sudegina kaimyno Balčiaus namus. Eina metai, rieda gyvenimas, o piktadaris kraustosi iš proto. Ne sąžinė jį eda, bet klausimas: žino Balčius, kas padėgė, ar nežino? O kaimynas, kuriam gaisro priežastis yra aiški, siekia pačio didžiausio keršto. Jis teismo keliu neieško nuostolių atlyginimo, nevaikšto ir nepasakoja pažįstamiems, koks yra blogas Klinga, bet leidžia kankintis, kol pagaliau tasai nusižudo. Taigi, tylėjimas, sukėlęs netikrumą, tapo pati didžiausia bausmė.

O štai Kazys Petrulis, vienas iš knygos veikėjų, skundžiasi:

"Ir ne tai aš norėjau pasakyti, kaip man sekėsi pabėgti, bet kad nužudžiau žmogų. Taigi, tą jaunuolį, kuris kareivinėse mane saugojo ir buvo man net per geras, nes išleido iš areštines. O juk galėjo neišleisti ir už tą savo gerumą nebūtų apmokėjęs galva... Jį nužudė už mano pabėgimą. Taigi, ir šis pasakojimas buvo tik tam, kad jums aiškiau būtų, jog net ir pasyvus pasiprie-

Aloyzas Baronas skaito savo kūrybą literatūros vakare Tremtinių namuose, Chicagoje, 1952 m.

straet). Savo beletristinės kūrybos santrauką A. Baronas pateikė pirmąja knyga. Tai buvo "Žvaigždės ir vėjai" (išleido Viena 1951 m., 240 pusl.), supūtė 23 novelės (ar pasakojimai), kurių beveik kiekvienoje sutinkame nekasdieninius žmones ir nekasdienines problemas. Panašioms problemoms A. Baronas ieško atsakymų iki šios dienos, nors per tiek laiko gerokai pasikeitė sprendimo būdas, ir todėl iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad vėlesniuose darbuose atsiranda tipų, kurie ne visiškai tinka ankstesnių veikėjų draugijai. Vis dėlto, atidžiau pažūrėjus, patiriame, kad ir šie žmonės yra senai pažįstami iš pirmosios knygos.

O kas gi tie "Žvaigždžių ir vėjų" keistuoliai?

Likimo tarnai

Va Baily, kurio tikro vardo nežino net draugai (pasakojimas "Bailys"). Tas dvidešimt kelerių metų berankis ne tik piršto nepajudino, bet ir burnos nepravėrė sau pačiam apginti. Šaipėsi pažįstami, jis tylėjo. Apgavo valgykloje, jis atsikėlė ir išėjo. Koliojo, stumdė vokiečiai, jis klausė ir — nei žodžio. Bet kai matė žūstančius draugus, šoko iš apkasos, bėgo ugnies lauku, išgelbėjo bičiulį, netekdamas rankos, ir vėl visų akyse liko bailiu. Net ir to, kuriam gyvybę grąžino. "Kodėl žmogus bijo žmogaus, bet nebijo likimo?" (psl. 19).

Jonas ("Valkata") gyveno vienas, rūpestį, triušą laikydamas bereikalingais ir vengtiniais. Tačiau kai darbams į Vokietiją vėžė kaimyną, vaikų tėvą, Jonas sulaužė savo požiūrį į darbą ir kaimynų vietoje pats pasisūlė išvykti, kad išgelbėtų vaikus.

Petrą ("Vagis"), krautuvės buhalterį, pramokė didžiulę moti-

Lietuvių Rašytojų draugijos valdyba 1951 m. Pirmoje eilėje (iš kairės): B. Babrauskas, Al. Baronas, V. Ramonas. Antroje eilėje: Pov. Gaučys ir St. Tamulaitis.

Piešinys dail. Vėsotos

Lietuvių literatūros būrelis Chicagoje 1953 m. Iš k.: D. Valančiūtė (Polikaitienė), Janina Soliūnaitė (Matulionienė), Aloyzas Baronas, Ramona Jonauskaitė (Padleckienė), Algis Zemaits, Danutė Brazytė (Bindokienė). Antroje eilėje Liuda Sirmulytė (Germanienė) Al. Šatas, Vac. Kleiza.

Antikinė Lietuva — monarchija

VYT. ALANTAS

Mindaugo karūnavimo apeigos

Atrodo, kad mano pokalbis su istoriku V. Trumpa apie karalių ir D. K. titulus krypta iš esminės į formalinę plotmę. Kad tuojau paaiškėtų, ką noriu pasakyti, pacituosiu mano opo-

nento žodžius: "Manau, kad ir Alantas žino, su kokiomis ceremonijomis buvo uždėtas karaliaus vainikas ant Mindaugo galvos" ("Draugas", 1970 m. gegužės 2 d.).

Norėčiau V. Trumpą paklausti: ar jis tikrai žino, su kokiomis ceremonijomis buvo atliktas Mindaugo karūnavimas? Apie Mindaugo karūnavimosi apeigas bent lig šiol nėra surasta jokių šaltinių. Tą klausimą gana išsamiai nušviečia dr. Z. Ivinskis studijoje: "Mindaugas ir jo karūna" ("Aidai", 1 ir 2 Nr. 1954 m.). Jis ten sako, kad Mindaugo vainikavimo apeigų klausimą tik "galima spręsti iš to laiko karūnavimo versmų", kitaip sakant, galima spręsti tik iš to, kaip buvo vainikuojami karaliai vakarų Europoje.

Ivinskis gan įtikinančiai įrodinėja, kad buvo "laikomasi vokiškų vainikavimo apeigų, jei Apaštaly Sostas neįteikė kitų, iepaniškų "ordines", pavartotų

šinimas, jeigu jis yra pasipriešinimas, užmuša žmones. Pasipriešinimas jau vien tuo žodžiu reiškia kovą. O buvo parašyta, kad, gavęs per vieną ausį, reikia atsukti antrą. Taip. Pagaliau koks skirtumas — ar aš pats jį tada būčiau patiesęs, ar tai padarė kiti? Vis tiek aš buvau jo pabėgimo priežastis. Tai gal mane tik lengvina, kad aš nežinojau, jog sargybinių ištiks toks likimas, bet tuo savo nežinojimu aš atėmiau ne tik gyvybę tam vyrui, bet ir garbę. Jei aš būčiau jį užmušęs tiesiogiai, jis būtų miręs kaip didvyris, o dabar mirė nelaimingu žioplui" (psl. 31).

Nėra vietos atpasakoti bent mažai daliai A. Barono iškeltų idomiesnių problemų. Ju apstu ne tik visose jo knygos, bet ir visuose puslapiuose. Kad ir "Trečiosios moters" tema. Realai, nedirbtina, nesukurta, daug metų buvusi žinoma, tačiau tik vieno A. Barono iš mūsų tarpo drįsta paliesti.

Ar tuos keistus klausimus, kuriuos A. Baronas atranda, sugėba atsakyti, tėsprendžia skaitytojai. Bet mes net nežinome, ar autorius nori juos atsakyti. Priešingai, labai dažnai iš jo puslapių jaučiame, kad problemos tyčiomis paliktos neišspręstos. O daugeliui iš jų sprendimų iš viso nėra.

A. Barono žmonės, jų mintys ir juos supančios situacijos autorius raštams teikia labai savotiškų bruožų.

(Bus daugiau)

Aragonijos karaliaus atveju".

Taigi, Mindaugo karūnavimo ceremonijai klausimas yra tik spėliojimas, o ne istorinis faktas. Kad Mindaugas buvo vainikuotas karaliaus vainiku, tai istorinis faktas, bet kur ir kaip jis buvo vainikuotas, lig šiol klausimas tebėra atviras. Dr. Ivinskis, sakau, gan įtikinančiai įrodinėja, kad greičiausiai buvusios pavartotos vokiečių karūnavimo apeigos, bet tai tik hipotezė... Manau, kad ir V. Trumpa tikrai nežino, kaip Mindaugas buvo vainikuotas.

Kur ir kaip buvo vainikuojami D. K.?

Jei V. Trumpa titulų klausimą perkėlė į formalinę plotmę, pakalbėkime ir apie tai. Juk jei

jis taip giną D. K. titulą, tai, tur būt, žino, kad jie tokiu titulu būdavo vainikuojami. Kur, kada ir kaip buvo D. K. titulu vainikuojami pomindauginiai Lietuvos valdovai: Traidenis, Vytenis, Gediminas, Algirdas ir Kęstutis? Su kokiomis ceremonijomis jiems būdavo uždėdamos "Didžiojo Kunigaikščio" karūnos? Tokių žinių nėra, ir mes nežinome, kokiais titulais jie būdavo apšaukiami ir ar apšaukiami, pradėdami vieš patauti; mes tik žinome vieną: Lietuvos karaliaus titulo po nei imperatorius nebuvo atšaukęs. Kitaip sakant, teisiškai tas Mindaugo mirties nei popėžius, titulas nebuvo panaikintas. Ar pomindauginiai Lietuvos valdovai tuo titulu naudojosi ar ne, mes nežinome, lygiai kaip nežinome, ar jie titulavosi Didžiais Kunigaikščiais, tik gerai žinome, kad juos taip titulavo mūsų kaimynai, o pagal juos ir

mūsų istorikai jokiū būdu nuo to titulo atsikasyti nenori.

Dar čia kyla ir toks klausimas: ar tik karūna, ir dar būtinai papiežimas uždėta, padaro valdovą valdovu? Karūna yra tik simbolis, o valdovą valdovu padaro jo turima galia. Gal karūnos uždėjimas buvo lemiamas faktorius viduramžiais, betgi mes gyvename didžiųjų reformų bei atmainų amžiuje. Jei šiandien ilgus amžius ant altorių išstovėję šventieji nuo jų nukeliami, tai, man rodos, nuo D. K. sosto nukelti mūsų antikinės Lietuvos valdovus ir grąžinti jiems prideramą valdovo titulą neturėtų sukliudyti jokie kitataučių prirašyti šaltiniai ir mūsų pačių "labai moksliški samprotavimai". Antikinė Lietuva buvo monarchija, jos valdovai savarankūs monarchai, o ne kažkokie didieji kunigaikščiai. Pagaliau ir jie patys save vadino karaliais ir man visiškai nesvarbu, ar koks svetimas dėdė leido jiems užsidėti vainiką ant galvos, ar ne.

Lietuvos Didžioji Kunigaikštija

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos laikotarpis prasidėjo tada, kai Lenkija ir Lietuva ėmė rinktis bendrą karalių, kitaip sakant, Lenkija — karalių, Lietuva — Didįjį Kunigaikštį. Tuo laikotarpiu Lietuva turėjo pasitenkinti antrajiu titulu. Eventualiai Lietuvos D. K. gal ir galėjo titulotis valdovais, bet jokiū būdu nebe karaliais, nes vienas karalius jau sėdėjo Varšuvoje ar Krokuvoje. Lietuva nebebuvo visiškai savarankiška valstybė, tada ir nebegalėjo vadintis karalyste. Tada atsirado ir D. K. mitras užsidedimo ceremonijos Vainijuje. Jei aš kviečiu ištaisyti mūsų istoriografoje įsigalėjusią sėtinę primestą ir mūsų žeminančią klaidą, tai turėtų galvoti tik antikinę Lietuvą, kada mūsų valdovai, kaip minėjau, buvo savarankūs vienvaldžiai monarchai. (Nukelta 13 pusl.)

Pusvalandis pakeliui į Wilkes-Barre

(Atkelta iš 3 pusl.)

rėje dešimto stalo, — sumurmėjo vėl tuo švelniu balsu. — Akylus turėtų lengvai pastebėti.

Už poros minučių, kai prie kasos laukiau iš dolerio gražos, pagalvojau, kad reikėtų sužinoti vardą šio nepaprasto miesto. Bet tada pamaniau, kad kažkas ant kasos buvo pastatęs tuščią alaus bonką su iš kaklo kyšančia tulpe, ir klausimas savaime pasidarė neaktualus. Išeidamas pačiau kaip blondinė tarp lūpų isikišo dar neuždegtą cigaretę. Aš,

žinoma, tikrai taip ir nesužinojau, anijį labiau mėgo alų ar geltonas tulpes.

Tai ir viskas, kas atsitiko tą popietį miestelyje, kuriame Ed Orr turi, ar bent turėjo, nudažytą vardą ant didelio raudono fluono šono. Užvedant motorą, atsiminiau, jog pirmasis Zen Budos pranašas, sakoma, paskutinią kartą buvo matomas kažkur netoli šešto šimtmečio galo, jam grįžtant per Kinijos vakarinius vartus su vienu sandalu visų galvos. Ir niekad savo gyvenime, prieš ir po, nesijaučiau taip visiškai atsidėjęs.

Chicago Savings and Loan Association

NEW RATES

6% PER ANNUM
OF \$5000.00 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00 OR MORE
6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
PASSBOOK ACCOUNTS
\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

SAFETY OF YOUR SAVINGS
INSURED
FEDERAL SAVINGS AND LOAN
INSURANCE CORPORATION

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

NUOTYKIŲ ROMANAS JAUNIMUI

Andriaus Norimo premijuotasis "Be namų"

J. KOJELIS

Andrius Norimas, BE NAMŲ. Premijuota istorinė apysaka jaunimui. Bleido LB Kultūros fondas 1970 m. Knygos leidimą finansavo Lietuvos fondas \$500.00 suma. Kalbą peržiūrėjo Juozas Tininis, viršelį — aplanką piešė autorius. Knyga 200 psl. kaina \$3.50, gaunama ir "Drauge".

Premijos augina išeivijos romaną, poetai patys suranda kelius išleisti savo kūrybą, pačius mažuosius skaitinius aprūpinti stengiasi Putnamo seselės. Pamiršta liko to amžiaus jaunimas, kuris anais laikais Lietuvoje "rijo" Pietario "Algimantą" ar Mayne Rido romanus. Šitas pilnas nerimo ir svajonių žmogaus amžius vertas didesnio dėmesio, negu mūsų šiam rodama. Juk tai tiltas, kuris turėtų pervesti jauną išeivijos lietuvių iš vaikiškos skaitybos į suaugusių literatūrą. Mes to tilto nepastatėme. Lituistinis švietimas ir lietuviškoji skaityba baigiasi prie lituanistinės mokyklos ribos, o į suaugusių literatūrą lietuviškas jaunimas išvedamas jau nelietuviškais tiltais. "Lietuviai rašytojai nieko gero neparašo" ir kiti panašūs išsireikšimai kaip tik ir yra tokio išsivikimo išdava: savos literatūros nepažinimas bandoma dengti ir teisinti lietuvių rašytojų žeminimu.

Andriaus Norimo apysaka "Be namų", 1965 metais laimėjusi JAV Lietuvių Bendruomenės jaunimo literatūros konkurso premiją, skirta minėto amžiaus skaitytojui. Bet ir jai nuo premijos laimėjimo iki išleidimo teko laukti penkerius metus.

"Be namų" fabula paremta nuotykiu, pagal Emmersono patarimą jaunimo literatūros kūrėjui:

"Climb to paradise
By the stairways of surprise."

Apsakos autorius įdomiai ir išradimais suriša du istorinius įvykius: Vytautui skirtą karališko vainiko pagrobimą su Naujojo Pasaulio atradimu. Tuos įvykius suriša vyriausias apsakos veikėjas Jovilas Galminas. Jaunas, užsienyje gimęs, bet savo krašto bei nuotykių pasiilgęs jaunuolis prisijungia prie šventosios Romos imperatoriaus Zigmanto siūnia mo karališko vainiko palydovų kelionės į Lietuvą. Lenkai delegacija užpuola, vainiką pagrobė, o palydovus paėmė ir nelaisvę. Čia prasideda ilga, per visą gyvenimą nusitęsusi, nuotykių pilna Jovilo kelionė, anksčiau negu Kolumbą atvedusi jauną lietuvių į Naująjį Pasaulį.

Originaliam apsakos planui paruošti reikėjo ne tik geros vaizduotės, bet ir rimtų studijų: suderinti istorinius faktus, pažinti anų laikų gyvenimo papročius bei anų meto geografijos ir kosmologijos mokslus. Knygos puslapiais skėdami Jovilo kelionę, užtikime literatūriškai stipriai ir talentingai sukurtų epizodų, pvz., Genujos uosto vaizdas, vergų prekyba, piratų papročiai, gyvenimas Vanagų salose, cibonų gyvenimo būdas ir kt. Ramus pasakojimas vietomis išvirsta tarsi lyrišku viešu:

"Kai juodu jau suposi ant asi-
lėnų nugarų, saulė pasirodė iš už

tolimo vandenyno akiračio. Ramus vandens paviršius mirga to-
lumoj, tarytum milijonai pa-
guldytų veidrodžių švytuotų. Tik pakrantėje tingiai teliuskuoja bangos..." (104 p.).

Arba pereina į nostalgiką filo-
sofiją:

"— Apie ką galvoji Jovilai?"
— Galvoju apie laiką. Kaip jis lygiai ir vienodai slenka, bet niekad nebesugrįžta atgal. Ir viskas gyvenime praeina ir nebesikartoja" (117 p.).

Išpuodinga apsakos užbaiga: viso gyvenimo svajonė grįžti į Europą, į tėvų kraštą, vėl sutikti kadaise mylėtą mergaitę sudūžta kaip tik tada, kada ta galimybė atsiranda. Kolumbas išplaukia, o senukas Jovilas liekasi su indėnais. "Dar kartą pažvelgia į prietemoje vandenyne tolstančius Kolumbo laivus. Paskutinį kartą Jovilas atsigrįžta į nutolstantį nuo jo gyvenimą ir kažkaip lyg labiau susmukęs ir susenęs, sunkiai kopia kiek įkalnėn, palikdamas sausame smėlyje negilius pėdsakus" (200 p.).

Apsakos sukurtoji nuotaika perdėm lietuviška, nors tik du veikėjai — Jovilas ir jo tėvas Steponas — lietuviai. Skaitytojo atmintyje taip pat nesunkiai įsitvirtina eilė kitų įtikinančiai sukurtų veikėjų: bevardis "Florencijos" laivo kapitonas, senasis piratas Pedro, piratų laivo kapitonas Romero. Savo "biznyje" jie žiaurūs, tačiau tam tikrose situacijose ir jie pasirodo turį žmogišką širdį. Todėl ir skaitytojas jų likimą palaikyti su tam tikra simpatija.

"Be namų" puslapiuose rasime nemažą alizijų ir mūsų gyvenimą, paralelių šių dienų jaunimo problemoms, daug Lietuvos istorijos populiarizacijos, dėl ko ne kartą nukenčia natūrali veiksmo slinktis. Veiksmas stabdomas ir vietose, kur, kaip galima jausti, autorius bandė dirbtinai plėsti knygos apimtį. Atrodo, jei apysaka būtų 20-25 proc. trumpinta, tokiu pat nuosmimčiu būtų pakilęs jos įdomumas.

Autorius spaudoje jau buvo pabartas už knygos viršelį. Tačiau knygos kartais išlieka ir be viršelių, ir vis įdomu jas paskaityti. Tačiau jei bandytume išimti iš šios knygos lapus su gramatikomis, sintaksės ir korektūros klaidomis, 200 puslapių knyga labai suplonėtų. Rašantis šią apžvalgą "Be namų" apysaką buvo skaitęs dar rankraštį, mat Lietuvių Bendruomenė buvo pakvietusi jį įteikti autoriui laimėtą premiją. Tą syk autoriui buvo priminta atkreipti dėmesį į lietuvių kalbos klaidas. Jis dėmesį atkreipė, ir, kaip knygoje pažymėta (nors tai neįprasta grožinės literatūros leidiniuose) kalbai patikrinti pakvietė rašytoją Juozą Tininį. Tačiau ir po to "peržiūrėjimo" kalba daug nepagerėjo. Jokių būdu į spausdintos knygos puslapius ne turėjo patekti tokie sakiniai: "Pakeliui, pastebėjus Jovilo laisvumą, jau ir jis surištas" (26 p.), "Ivairios vazos, meno skulptūros primena iš dalies Jovilui net imperatoriaus rūmus, kuriuose jis vieną kartą su tėvu buvo patekęs" (81 p.), "O negirdėdamas kalbos, aš negaliu kalbėtis ir prisiminti, kaip reikia kalbėti" (89

Andrius Norimas - Mironas

Antikinė Lietuva - monarchija

(Atkelta iš 4 pusl.)

chai-karaliai. Kitaip sakant, aš griežtai skiriu Lietuvos karalystę nuo Didžiosios Kunigaikštystės. Pats metas nusikratyti svetimųjų primestais "titulais"

Tylinčioji dauguma

Politikai sako, kad negalima "daryti politikos" gatvėse. Gal ir negalima, bet gal gale ty pręsi politikų, kurie nepripažįsta "politikos darymo" galvėje, politika atsiremia į tą pačią gatvę, kitaip sakant, į viešąją opinią. Viešoji nuomonė gali reikšti tyliai arba triukšmingai, kaip kad dabar matome Amerikos universitetuose, bet ji reikišiai, ir jos ignoruoti negalima.

Tur būt, negalima rašyti istorijos gatvėse (daryti istoriją gatvėse galima, kaip vaizdžiai rodo visos revoliucijos), tačiau "užliaupti burną" gatvei irgi vargu ar galima. Sakysime, su karaliu ir Didžiųjų Kunigaikštėjų titulais aš galvojuos jau keletą metų ir be abejo, tuo klausimu tenka kalbėti su draugais.

Su apgalestavimu nurodžius į nuskurdintą apsakos kalbą, vis tiek apysaką "Be namų" reikia stipriai rekomenduoti jaunam skaitytojui, kuris nuo lietuviškos knygos dar nėra visai nutolęs. Jis tikrai išgyvens skaitymo džiaugsmą, geriau pažins Lietuvos istoriją ir, gal tai ir svarbiausia, priartės prie lietuvių literatūros lobijų ir kartu prie lietuvių tautos.

Čia, Detroit, gyvena istorikas Jonas Švoba, baigęs mokslą V. D. universitete. Šių metų kovabandžio "Moters" žurnalas paskelbė jo įdomų straipsnį "Li-

tuvos karalienė Ona". Vytautienė Ona ir Kęstutienė Birutė jis vadina karalienėmis ir, liudijamas aplamai mūsų valdovų titulu klausimą, rašo: "Tikrai, mes, sekdami tik lenkų ir rusų tendencingomis kronikomis bei metrašiais ir jų teigimais, gal ir neteisingai degradavome savo didžiuosius valdovus, vadindami savo istorijose kunigaikščiais, kad ir didžiuliais. Ar tai ne Maskvos pavyzdys? Juk Vytautui ir pats imperatorius suteikė karaliaus vainiką, kuris tik buvo pavogtas. Todėl mes, išreikdami anų laikų lietuvių valią, turėtumėm vadinti Vytautą Didįjį Lietuvos karaliumi, o jo žmoną Oną Lietuvos karalienę".

Štai vienas kultūrininkas iš Los Angeles rašo: "Noriu išreikšti pritarimą ir padėką už "Drauge" paskelbtą straipsnį, gitančių mūsų tautos karalių titulų. Aš esu tos pačios nuomonės".

Kitame laiške iš Kanados sakoma: "Keista, kad mūsų istorikai to viso iki šiolie nematė arba, jeigu matė, tai, tur būt, nedrįso aiškiai išsakyti" — laiško autorius turėjo galvoje Lietuvos valdovų titulavimą karaliaus titulu.

Pagaliau paminėtinas čia ir Balio Pupalaigio laiškas "Drauge" redakcijai: "Lietuva buvo karalija ir imperija". (29. IV. 70). Laiško autorius daro tokia išvadą: "Atrodo, kad jau atėjo laikas atsikratyti tuo, ką mums

primetė, ar prikergė", kitaip sakant, nusikratyti D. K. titulu.

Vakar ir šiandien

Baigdamas norėčiau dar pridurti štai ką: mūsų istoriją per amžius rašė svetimieji ir šiandien teberašo. Mes labai gerai matome, kaip maskoliai šiandien "rašo" Lietuvos istoriją! Kaip jie rašė vakar, t. y. viduramžiais, taip jie teberašo ir šian dien. Išivaizduokime, kad kitų šaltinių nebelineka, išskyrus maskolių (ir lietuvių "istorikų") padalinių prirašytą, ir mūsų istorikai atėlyje Lietuvą ima vadinti "tarybine". Šiandien raudonieji maskoliai mūsų istoriją "atitaisinėja", t. y. klastoja, taip jie klastoja pagal savo reikalą ir anais senais amžiais. Maskolių istorikas nacionalistas N. M. Karamzinas savo didelėje Rusijos istorijoje prabėgom paliecia ir Lietuvą, vadindamas lietuvius "narsiais plėšikais" ir apgailestaudamas, kad maskolių kunigaikščiai to "plėšikų lizdo nesunaikino ir nepavergė jų žemių". Istorikui M. Kojelavičiui Lietuva buvo tik "sargybinis rusų pulkas, gynęs rusų tautą nuo Prūsijos ir Livonijos ordinu". (B. T. Pošto, Obrazovaniye Litovskago Gosudarstva, 162 p.).

Vieni maskolių istorikai rašė apie Lietuvą geriau, kiti blogiau, bet mažai buvo tokių, kurie nebūtų pabrėžę maskolių kultūros ir valstybingumo įtakos kuriantis Lietuvos valstybei. Kitaip sakant maždaug visuose maskolių istorikų raštuose jaučiama "vyresniojo brolio" itaką "jaunesniajam". Raudonoje lietuvių istoriografijoje šiandien maskoliai "vyresniojo brolio meilę" iškėlė į "negėdijamą istorinį faktą". Be abejo, mums teks išplauti savo istorijos puslapius ir nuo maskoliško mauro, bet kažin kodėl mes ven glame ar nedrįstame išvalyti ir senųjų istorijos šaltinių? Mūsų tautiečio smegeninėje reikėtų pramušti skylę, pro kurią ištrykštų iš lietuviško podirvio tautinė savigarda...

RADIO PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujojo Anglijo, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų — perduodama vėliausių pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka. Programą veda Steponas J. Minkus. Biznio reikais kreiptis į: Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Tel. AN 8-0489. Ten pat gaunamas ir dienraštis Draugas.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET, Chicago, Ill. 60608
Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIŲS
RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIŲS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perką pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

J. LIEPONIS

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitoms dienoms nuo 9 iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais uždaryta.

Papiginta kaina

UŽSAKYKITE DRAUGĄ JAUNIMUI

Reikia visomis išgalėmis stengtis pratinti mūsų jaunimą skaityti lietuvišką spaudą. Mūsų dienraščio administracija nori jums šiam svarbiame reikale nuosirdžiai padėti.

Jeigu jūs prenumeruojate "Draugą", o jūsų vaikai gyvena skyrui ir lanko mokyklą svetimoje aplinkumoje, jūs galite jiems užsakyti šio lietuviško dienraščio antrąją prenumeratą atskirai, papiginta kaina, gaudami visą trečdajį nuolaidos nuo pilnos prenumeratos kainos.

Ir jaunavedžiams galite užsakyti "Draugą" tomis pačiomis sąlygomis — papiginta kaina. Jūsų sūnūs ir dukros, gyvendami Jūsų namuose, gal skaityti lietuvišką dienraštį. Pratekite šią gražią tradiciją ir jiems atskirą šeimą sukūrus.

Visais atvejais pasinaudokite teikiama trečdajio nuolaida.

Veikime drauge, kad mūsų jaunimas skaitytų lietuvišką dienraštį "Draugą"!

"Draugo" administracija

SAVERS SAVE. SPECULATORS WORRY.

WHAT IT MEANS TO BE A STANDARD FEDERAL SAVER...

Starting a savings account with Standard Federal is the beginning of a new experience... an experience of complete confidence and assurance. It's the big reason so many savers come to Standard Federal.

They are confident in the management which has made Standard among our nation's most respected and strongest savings institutions. They know they can get their hard-earned savings whenever they need them. Our record of over 61 years of safety and ready availability of funds gives them confidence in knowing that they can have their money at any time. And what is equally important is that they will get back every dollar they saved in full... plus interest (currently the highest rates allowed by law). If you are looking for a good, sound, proven investment, free of the dangers of wild market fluctuations, consider a savings passbook or certificate account at Standard Federal. Join the over 60,000 savers who can count with satisfaction and assurance to a growing insured savings account at this outstanding savings institution — Standard Federal.

	ANNUAL YIELD	ANNUAL RATE	MIN. BALANCE	MIN. TERM
CERTIFICATE ACCOUNTS DEFERRED INCOME PLAN ALSO AVAILABLE	6.18%	6.00%	\$5,000	TWO YEARS
	5.92%	5.75%	\$1,000	ONE YEAR
PASSBOOK ACCOUNTS can be added to at any time	5.39%	5.25%	\$50	3 MONTHS
	5.13%	5.00%	NONE	NONE

- Highest savings interest rates allowed by law
- Compounded Daily (Paid Quarterly)

ASSETS OVER \$145,000,000. • RESERVES OVER \$12,400,000.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 847-1140
SERVICES ■ A Variety of Insured Savings Plans ■ Home Mortgage Loans ■ Christmas Club Accounts
Vacation Club Accounts ■ Travelers Checks ■ United States Savings Bonds
■ Free Savings Transfer Service ■ Free Parking
OFFICE HOURS ■ Monday & Thursday, 9 a. m. to 5 p. m. ■ Tuesday & Friday, 9 a. m. to 4 p. m.
■ Saturday, 9 a. m. to 12 Noon ■ Wednesday, no business transacted

WHY NOT JOIN?

It is modern to be committed to an ideal. Would you like to be "in" the new Ecumenical spirit of the Catholic Church? Then join the PRESENTATION BROTHERS!

Houses in British Isles and Ireland, Ghana, West Indies, British Columbia, Quebec and Peru. Novitiate in Montreal.

WRITE:

BROTHER LAWRENCE MAHER
6150 Champlain Blvd., Verdun
PROVINCE of QUEBEC, CANADA

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe

DIDŽIULS NUOLAIDOS

Kaina nuo \$2,172.00

5 metų arba 50,000 mylių garantija. 25 mylias su vienu galionu
G T X — FURY — DUSTER

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

NAUJI LEIDINIAI

— LITUANUS, Volume Fifteen, Number Four, Winter 1969. The Lithuanian Quarterly. General Editors: Antanas Klimas, University of Rochester; Ignas K. Skrupskelis, University of S. Carolina, Columbia, S.C. Editorial Staff: Jonas Bagdonas, Managing Editor; Jonas Kučėnas, Business Manager; Zina Morkūnas, Technical Editor.

Lituanus metinė prenumerata yra 5 dol. Žurnalo redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690, U.S.A. Lituanus yra anglų kalba pačių lietuvių leidžiamas kultūros žurnalas, pristatantis lietuvių tautos kūrybinį gyvastumą šiandien ir jos istorinę misiją šimtmečių bėgyje.

Šiame naujame žurnalo numeryje duodama anų istorinių ir daug problemų istorikams sukėlusio Lietuvos valdovo Gedimino laiško angliskasis vertimas. Laiškų vertimą anglų kalbon darant, naudotasi 1966 metais Vilniuje išleistu leidiniu. Laiškų užsklandai Lituanus žurnale spausdinamas dar ir istoriko Pauliaus Rabikausko straipsnis (iš 1968 m. "Aidu" nr. 2) Commentary on the "Letters of Gediminas".

Didelė naujiena ir labai vykęs Lituanus redakcijos užmojis anglų kalbon išversti ir paskelbti pagrindinį žuvusio poeto Vytauto Mačernio poezijos pluoštą — jo "Vizijas". Visas "Vizijas" puikiai anglų kalbon išvertė Leta Janusevičiūtė — Kelertienė. Vertime gerai pagauta visa Mačernio "Vizijų" tikroji nuotaika, jų metrika. Net poeiniai į vaizdžiai, nors atkurti svetima kalba, nepraranda savo originalaus sodrumo. Tai tikrai retas ir kūrybinis vertėjos sugebėjimas tokį autentišką Mačernį pristatyti anglų kalba.

Šio naujo Lituanus numerio gale 20 psl. užima visų lig šiol (nuo 1954 metų) išėjusių Lituanus numerių indeksas. Tai labai paranki straipsnių ir visos kitos, žurnale per eilę metų skelbtos, medžiagos metrika. Šio indekso sudarymas ir jo paskelbimas yra labai užgirtinas, nes jis vis ir vis bus reikalingas tiek mums patiems, tiek kitataučiams, ieškantiems vienas ar kitam reikalui medžiagos Lituanus komplektuose. O kad Lituanus žurnalas jau yra įgijęs reikiamą prestižą Amerikos akademinių sluoksnių, rodo ir tai, jog universitetinės institucijos jo numerius saugo net mikrofilmuose. Sakysim, Lituanus komplektai šitai yra mikrofilmuose laikomi University Microfilms, Inc., 300 North Zeeb Rd., Ann Arbor, Mich. 48106.

— ATEITIS, 1970 m. birželio mėn. Nr. 6. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius — Jonas Šoliūnas, 6641 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Administratorius — Juozas Polikaitis, 72

35 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5 dol., susipažinimui prenumerata 3 dol., garbės prenumerata 10 dol., kitur laisvajame pasaulyje 3 dol.

Vedamasis šį kartą užvardintas "Sau ar kitiems?" Akcentu čia pasirinkta visuomeniškumo tema. O toliau Antanas Razgaitis nagrinėja klausimą "Kas dabar svarbu sąjungoje", Kazimieras Dagys rašo apie antiintelektualizmą Studentų ateitininkų sąjungoje, o neramos dvasios bendraamžiams žodį taria Aldona Indreikaitė. "Užuominų" puslapyje šuktelėjama du klausimai: Kur Ateitininkų taryba? Ir Kur korporacijos? Eilėraščių ir prozos forma savos kūrybos šį kartą duoda: Kęstutis Gaidžiūnas, Juozas Vilakis, Giedra Kregždė, Zivile Bilaitė, Rita Cepulytė, Aloyzas Pakalniškis, Jūratė Jasaitytė ir kt. Žurnalas iliustruotas piešiniais ir nuotraukomis, ypač plastiskai vasariškas Aldonos Zailskaitės viršelis.

ATSIUSTA PAMINĖTI

— A SURVEY OF DEVELOPMENTS IN CAPTIVE LITHUANIA IN 1965-1968. Edited by Vytautas Vaitiekūnas. Published by the Committee for a Free Lithuania, 29 West 57th St., New York, N.Y. 10019. Leidinys 160 psl.

Naudojantis pačiais sovietiniais šaltiniais, visa pateiktoji medžiaga leidinyje suskirstyta į šiuos skyrius: The Political Situation; Indoctrination — Russification; The Economic Situation; Labor and Social Problems; Education; Cultural Life; Religion and the Church.

— J. GLAUDA, AGONIJA, Romanas. Išleido Viltis 1970 m. Knyga 408 psl., kainą 5 dol., gaunama ir "Drauge". Tai antroji laida šio J. Glaudos romano, vaizduojančiojo, galima sakyti, paskutines Lietuvos nepriklausomybės dienas. Romano veikėjų dauguma yra visiems žinomi žmonės, nuo kurių anomis tragiškais dienomis priklausė vienas ar kitoks sprendimas. Pirmoji šio romano laida, kaip žinome, buvo išpirta per du mėnesius. Nespejusiais romano tada įsigyti, dabar yra gera proga.

— MOSŲ SPARNAI, 1970 m. birželio mėn. Nr. 28. Lietuvių evangelikų reformų žurnalas. Leidėjas — Lietuvių evangelikų reformų kolegija tremtyje. Redaguoja Jokūbas Kregždė, 2439 W. 51st St., Chicago, Ill. 60632. Administruoja Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago Ill. 60629. Prenumerata — auka.

— AKIRACIAI š. m. gegužės mėn. Nr. 5. Atviro žodžio mėraštis. Šio numerio redakcija: D. Bielskis, K. Drunga, G. Procuta, L. Morkūnas, dr. T. Remeikis, Z. Rekašius. Administratorius K. Avizienis. Metinė prenumerata JAV 5 dol., kituose kraštuose 6 dol. Adresas: 68 21 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

Ateitininkai Lietuvos valstybiniam darbe

(Atkelta iš 2 pusl.)

Ateitininkai — Nepriklausomos Lietuvos valstybininkai

Nepriklausomos Lietuvos pradžioje buvo suaukštas Steigiamasis seimas, kuris padėjo demokratinei Lietuvos valstybei pagrindus. Šio seimo pirmininku ir vėliau prezidentu buvo išrinktas Aleksandras Stulginskis (Šiame skyrelyje pavardžių nebebraukiamame, nes čia teminimos tik ateitininkų pavardės). Steigiamosios seimo metu buvo padaryta sutartis su Rusija. Šis seimas nuderbo didelius darbus, kurių pažymėtinis žemės reformos įstatymas, demokratinės Lietuvos konstitucijos priėmimas ir valiutos įstatymas. Malonu pastebėti, kad vienas pirmųjų ateitininkų prel. M. Krupavičius pravedė žemės reformą. Zigmars Starkus buvo vienas iš Lietuvos konstitucijos autorių, o vienas pačių pirmųjų ateitininkų formuotojų prof. Vl. Jurgutis buvo Lietuvos lito kūrėjas.

Nepriklausomos Lietuvos metu buvo išrinkti keturi seimai. Pirmojo seimo metu buvo prijungtas Klaipėdos kraštas prie Lietuvos. Antrojo įkurta Lietuvos bažnytinė provincija. Šių abiejų seimų prezidentu buvo išrinktas Aleksandras Stulginskis. Suprantama, būtų įdomu sužinoti kiek ateitininkų buvo seimuose, tačiau to smalsumo šiuo metu nėra galimybes patenkinti.

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo 21 ministrų kabinetas. Juose daugelį kartų ateitininkams buvo patikėtos ministrų pirmininkų arba ministrų pareigos. Ministrų pirmininkais buvo Leonas Bistras (12 kabinete), Pranas Dovydaitis (3 kab.) ir Antanas Tu-

— JUBILAS, Nr. 1 ir 2. Mokslinių ateitininkų šios vasaros stovyklos Dainavoje rimtai linksmas laikraštėlis. Tai lyg visos stovyklos dienoraštis, rodąs stovyklautojų raštingumą ir kūrybinio išradimo laipsnį.

— MES JAUNUCIAI, Nr. 1 ir 2. 1970 metų vasaros jaunųjų stovyklos Dainavoje laikraštėlis, vargu ar beatsilikęs nuo vyresniųjų Jubilų. Turimas rankoje "Mes jaunučiai" egzempliorių net labiau įskaitomas negu storesnis vyresniųjų leidinys.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

mėnas (10 kab.). Ministrų įvairiose kabinetuose buvo: Leonas Bistras — švietimo (10, 14 ir 20), Kazys Bizauskas — švietimo (6) ir ministro pirmininko pavaduotoju (20 ir 21), Valdemaras Černeckis — susisiekimo (4 ir 5) ir užsienio reikalų (10 ir 11), Eliziejus Draugelis — vidaus reikalų (5), Antanas Endziulaitis — vidaus reikalų (11 ir 12), Kazys Jokantas — švietimo (11 ir 21), Vladas Jurgutis — užsienio reikalų ministerijos valdytojas (6) ir užsienio reikalų (7), Petras Karvelis — finansų (12 ir 14), kun. Mykolas Krupavičius — žemės ūkio (9, 10, 11 ir 12), Jonas Masiliūnas — susisiekimo (21), Juozas Purickis — užsienio reikalų (6), Stasys Raštikis — e. krašto apsaugos ministro pareigas ir 1935-1940 m. Lietuvos kariuomenės vadas, kun. Mečislovas Reinyš — užsienio reikalų (12), Aleksandras Stulginskis — ministras be portfelio (2), vidaus reikalų (3) bei žemės ūkio ir valstybės turtų (4), Antanas Tumėnas — teisingumo (9 ir 11), Zigmars Starkus — vidaus reikalų (10) ir valstybės kontrolierius, Dr. Antanas Milčius — valstybės kontrolierius.

Lietuvos valstybės užsienyje reprezentantų — diplomatų tarpe matomi ateitininkai: Stasys Bačkis, Kazys Bizauskas, Valdemaras Černeckis, St. Daukša, Kazys Grauzinis, Povilas Gaučys, Juozas Kajeckas, Petras Mačiulis, Eduardas Misevičius, Antanas Trimakas, Eduardas Turauskas ir kt.

Kun. dr. P. Bielskus beveik visą nepriklausomybės laiką buvo prezidentūros kanceliarijos viršininku.

Užbaiga

Iš aukščiau suminėtu įvykių matome, kad nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe ir valstybės vadovybėje dalyvavo gausūs būrys ateitininkų. Štai tų valstybininkų vardai ir pavardės abėcėline eile: Stasys Bačkis, kun. dr. Juoz. Bakšys, kun. Vinc. Bartuška, kun. dr. P. Bielskus, Leonas Bistras, Kazys Bizauskas, Valdemaras Černeckis, prel. Aleksandras Dambraskas, St. Daukša, Vl. Damašmantas, kun. P. Dogelis, Pranas

Dovydaitis, Eliziejus Draugelis, Antanas Endziulaitis, Kaz. Jokantas, Vladas Jurgutis, Povilas Gaučys, Antanas Gylis, Pijus Grajauskas, Kazys Grauzinis, Juozas Kajeckas, Petras Karvelis, kun. Mykolas Krupavičius, kun. J. Kukta, Petras Mačiulis, Jonas Masiliūnas, Antanas Milčius, Eduardas Misevičius, kun. Pr. Penkauskas, Juozas Purickis, Stasys Raštikis, kun. Mečislovas Reinyš, kun. Kazimieras Rėklaitis, kun. Jonas Stankevičius, Zigmars Starkus, kun. Justinas Staigaitis, kun. Antanas Steponaitis, Aleksandras Stulginskis, Stasys Salkauskis, Antanas Tumėnas, J. Tumėnas, Antanas Trimakas, Eduardas Turauskas, kun. Pranciškus Urbanavičius, kun. J. Vailokaitis, A. Viskanta ir kt.

Šio straipsnio autorius nėra visai tikras, kad būtų užregistravęs visus ateitininkus, kurie turėdavo nuopelnų Lietuvos valstybės atkūrimo darbe ir vėliau dirbo aukštoje pareigose valstybinį darbą. Todėl mielai bus sutikti visi papildymai.

Be to, teisybės vardan reikia paminėti, kad vieną kitą suminėtu asmenų gyvenimo banga iš ateitininkų nubloškė į kitą galvojančių būrį, tačiau jų ateitininkų eilėse atlikti darbai įskaitytini ir tos organizacijos nuveiktųjų darbų rūmus.

1970.IV.13

SACRED HEART SCHOOL

Resident School For Boys
Grades 4 Through 8
BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL
ANDOVER, MASS. 01810

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prieinama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

PETE'S AUTO REPAIR

Taisoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up, ir kiti patalysimai. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988.

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI

Atidara nuo 6-jos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.

Pirmadieniais uždaryta

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

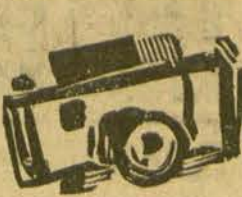
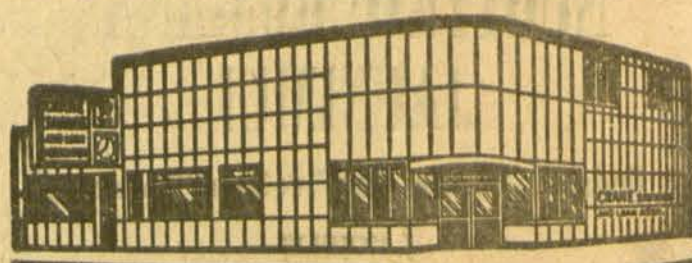

foto V. MAŽELIS

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4 %

5 %

Mokamas už Vieną Metų Certificate saskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo saskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausią pasirinkimą v.s. modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir k.t. namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val.; antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. sekmadienį atidara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

Fotografas žavioms nuotakoms

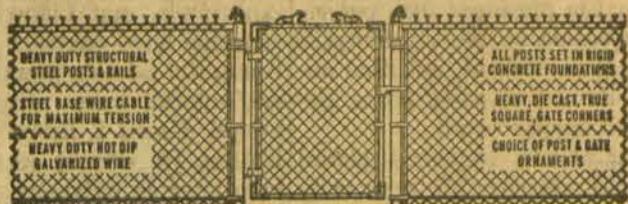
The Paul Studio

MODERN. FOTOGRAFO NAMAI

SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS

3213 So. Morgan St. Chicago, Illinois 60608

TEL. YArds 7-5858

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.

Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I

DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.

Naujausi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.

FORMICA KABINETAI

KOSTAS BUTKUS

Telef. — PROspect 8-2781

Perskaite Draugą. duokite kitiems pasiskaityti.

SAVE AT Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday

ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% PER ANNUM

PASSBOOK ACCOUNT

Paid and Compounded Quarterly

NOW INSURED TO \$20,000.

• Prof. dr. Justino Pikūno knygos "Human Development: A Science of Growth", išleistas prieš metus laiko McGraw-Hill knygų leidyklos, jau parduota daugiau kaip 10,000 egz. Kaip vadovėlį ją pradėjo naudoti apie šimtas universitetų ir kolegijų, jų tarpe Atlanta University System, Stanford, Brigham Young, Georgetown, Seton Hall, Portland, Michigan State, Rutgers, Villanova, Virginia Commonwealth ir Hawaii universitetai.

Reikia pažymėti, kad šis dr. Pikūno veikalas yra vertinamas ir į ispanų kalbą. Jį išleidižia Ediciones Studium leidykla Madride, Ispanijoje.

• Solisto Jono Vaznelio rečitalis Jaunimo centro didžiojoje salėje pratomas 1971 metų rudenį. Rečitaliui akompanuos muzikas A. Kučiūnas. J. Vaznelis būsimą rečitalio reikalus su A. Kučiūnu aptarė Los Angeles, kai prieš mėnesį jiedu buvo susitikę tenyktėje Lietuvių Dienoje. Vaznelis ten buvo nusikridęs dainuoti šventinio koncerto programoje.

Planuojamas rečitalis Chicagoje 1971 metais bus surengtas dešimtmečio nuo pirmojo Jono Vaznelio rečitalio proga.

• Patikslinimas. J. J. Jakšto straipsnyje "Ateitininkai istorikai" (Žr. kult. priede liepos 18 d.) yra parašyta, kad V. Liulevičius "Vadovavo Eichstaetio lietuvių gimnazijai". V. Liulevičius prašo pranešti, kad minėta gimnazija vadovavo direktoriai Petras Balčiūnas ir St. Rudys, o jis pats buvęs dvejus metus vicedirektoriumi.

• Muzikui (kompozitoriui) Juozui Karosui, gyvenančiam okupuotoje Lietuvoje, liepos 16 dieną suėjo 80 metų. Kompozitorius konservatorijai buvo baigęs Rygoje. Vyresniesiems jis, be abejo, prisimenamas kaip Valstybės radiofono dirigentas, kaip Kaučo dainos choro vadovas, kaip pedagogas Klaipėdos konservatorijoje, sukūręs dainų chorams ir solistams. Iš labiausiai žinomų pažymėtinos Stiklikėlis, Anoj pusėj marelit ir kt. Sukūręs taipgi nemažai ir instrumentinės muzikos: sonatų smuikui su fortepionu, styginių kvartetui, simfoniniam orkestrui parašė suita Sekminės, Sokių suita ir kt. Muzikiniai straipsniai plačiai bendradarbiavo spaudoje.

Pastaraisiais dešimtmečiais, gyvendamas Vilniuje, nuo 1956 buvo dėstytojas Lietuvos konservatorijoje, 1956-64 dėstė ir Vilniaus Tallat-Kelpšos muzikos technikumė, 1957-61 dar ir Vilniuje Pedagoginiame institute. Būdavo ir didžiųjų dainų švenčių vyriausias dirigentas, Karoso kūryboje skamba mūsų liaudies dainų intonacijos, paprasta harmonija ir lengva orkestruotė.

Jubilatas sukaityti proga susilaukė nemažai sveikinimų iš viso pasaulio. Be kita ko, tokia proga jį sveikino ir žymūs rusų kompozitorius D. Šostakovičius, armėnų pasaulinio garso kompozitorius A. Chačaturianas ir smuikininkas virtuozas D. Oistrachas.

• Kompozitorius ir pianistas Stasys Vainiūnas prieš savaitę, būdamas Maskvoje, buvo ištiktas širdies priepuolio. Kompozitorius paguldytas vienoje Maskvos ligo-

ninėje. Maskvon jis buvo nuvykęs į tarptautinį P. Čaikovskio vardo instrumentalistų konkursą, kaip to konkurso jūry komisijos narys.

• Kai kurios sukaktys šių metų liepos mėnesį. Liepos 4 d. sukako 90 metų nuo kompozitorės Elenos Laumenskienės gimimo. Ji mirė 1960 m. Kompozitorė sukūrė nemažai vokalinės miniatiūrų lyrinį kūrinį, jiems panaudodama mūsų poetų kūrybos tekstus.

Liepos 11 d. prieš 30 metų gimė — populiarusis mūsų dramaturgas ir poetas Petras Vaičiūnas. Rašytojas mirė Vilniuje 1959 m.

Liepos 22 d. prieš 100 metų gimė lietuvių dailininkas ir liaudies meno veikėjas Antanas Jaroševičius. Jo pieštų lietuviškų kryžių albumas, išleistas 1912 m., buvo ir yra reikšmingas lietuvių lietuvių dailės ir aplamai kultūros istorijoje. A. Jaroševičius mirė 1956 m.

Liepos 24 prieš 40 m. mirė žymioji lietuvių rašytoja Marija Pečkauskaitė — Šatrijos Ragana. Buvo gimusi 1878 m. Mūsų literatūros klasikinė aruodan jau neištrinamai yra patekusi jos žinomoji apysaka "Senam dvare". Nepamirštamos taipgi apysakos "Irkos tragedija", "Viktorė", "Vincas Stonis". 1969 metais jos rinktiniai raštai Lietuvoje išleisti dviem tomis.

• Okup. Lietuvos dailininkai pasiūlė suteikti vad. respublikinė premiją prof. Pauliui Galaunai, lietuvių liaudies meno tyrinėtoju. Premija pasiūlyta už šešias Galaunės liaudies meno knygas, kurios Vilniuje, kaip albumai, pradėtos leisti 1956 m. Klem. Čerbulėnas ("Lit. ir Menas", Nr. 24) plačiau nušvietęs nusipelnusio mokslininko darbus (jė buvo žymūs ir nepr. Lietuvos laikmečiu), nurodo visą eilę dėmesio vertų Galaunės knygų. Pirmoji tos serijos knyga buvo apie medžio dirbinius (pirmoji knyga išleista 1956, antroji — 1958). 1969 metais "Vagos" leidykla išleido P. Galaunės knygą "Lietuvių liaudies menas. Keramika". Apie lietuvių skulptūrą, grafiką ir tapybą P. Galaunė paruošė tris knygas, dvi iš jų skirtos skulptūrai (pirmoji išleista 1963 m., antroji — 1965 m.). 1968 m. pasirodė liaudies grafikos ir tapybos knyga. Šios knygos — albumuose sukaupta labai gausi medžiaga. (Elta)

• Filmai apie rašytojus pagaminti, bet nerodomi. Okup. Lietuvos švietimo ministerija nuo 1968 m. pagamino specialiai mokyklose rodyti visą eilę filmų apie žymiuosius lietuvių rašytojus: Biliūną, Maironį, Vienuolį, Cvirką, vėliau — apie Simonaitę ir kitus. Pasirodė, kad per dvejus metus nesugebėta aprūpinti taisyti filmų mokyklų. Jos, dažnu atveju, nusišundžia, neturinčios sąlygų tiems filmams rodyti.

Mokytoja P. Zemaitienė, iš Vilniaus, spaudoje ("Literatūra ir Menas", Nr. 24) teigia, jog "tokius filmus laikyti sandėliuose — nusikaltimas". Ji pasiūlė juos parodyti ne tik mokykloms, bet ir plačiajai visuomenei — kino teatruose, be to, juos rodyti ir televizijos ekranuose. Stebisi, kad dėl tų filmų vyksta "žinybų ginčai" bei nesutarimai. (ELTA)

Juozas Bagdonas

Tapyba (aliejus, 40 X 40 in.)

• Birželio mėn. į Vilnių buvo atvykę užsienio filologai — jie buvo susitikę su okup. Lietuvos kalbininkais, literatūros mokslininkais, žurnalistais. Svečiai pasakojo apie nauuosius darbus balistikos srityje. Svečiai buvo atvykę iš kraštų: JAV (prof. V. Jaskevič, Fordham universiteto rusų mokslo institutas), Norvegijos, Oslo (H. Rinkoln), Šveicarijos (doc. J. L. Locher) ir iš Bulgarijos (M. Calykovas). (ELTA)

• Dr. Antanui Rukšai — 70 metų. Tarp Vokietijos lietuvių yra tylių, darbščių žmonių, palikusių pėdsakus vienoje ar kitoje mūsų tautos gyvenimo srityje. 70-ajai gimtadienių birželio 15 atšventė tylus kultūros, mokslo ir visuomenės darbuotojas dr. Antanas Rukša. Sukaktuvininkas yra gimęs 1900 birželio 15 Žvignoniu vieniemy, Pabaisko valsčiu, Ukmergės apskr. Pradžios mokslo išėjo Anykščiųse pas privačią mokytoją. 1911 stojo į Ukmergės gimnaziją. Antrajam pas. karui prasidėjus, išvyko į Rusiją, kur Ržėvo gimnazijoje baigė 6 klases. 1918 grįžo Lietuvon, 1919 stojo savanoriu ir baigė karo mokyklą. 1923 išlaikė brandos egzaminus Panevėžyje. 1933 baigė Vytauto Didžiojo universiteto filologijos skyrių. Vienoje įsigijo doktoratą. 1936 paskirtas Kauno III gimnazijos direktoriumi, 1939 — Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakulteto lotynų kalbos lektoriumi, netrukus ir docentu. Vokiečių okupacijos metu buvo švietimo tarėjo pavaduotoju. 1944 atvyko Vokietijon ir nuo 1945 gyvena Augsburgėje.

1946-49 Pabaltijo universitete buvo klasikinės katedros vedėju. Mokytojo Vasario 16 gimnazijoje ir trumpą laiką buvo jos direktoriumi. Prieš išėdamas į pensiją.

Ideal Club Fund-Raiser for '70
Everyone will buy to use or give.
COSMETIC GLOVES
For GARDENING with Natural Lanolin
"Genuine Sheepskin"

Eliminates roughness of hands caused by other gloves. Perfect for gardening or heavy industrial work, satisfactory for fine work.

You'll want to do garden work just to wear them. Stay soft and pliable, even after being wet.
\$3.95 pair.
two or more pair \$3.50 each.
Quality made in U.S.A.
Make excellent gifts.
State size, small, medium, large (men or women's).

Send to:
AMERICAN GLOVES
Box 8, Dept. L
Montpelier, Indiana 47359

Dear Sir:
Please send me _____ pair of genuine sheepskin gloves. Enclosed is a (check, cash, money order) for \$_____.

Name _____ address _____ city _____ state _____ zip _____
Fund-Raising groups: write for price list on quantity orders.

siją, dirbo pedagoginį darbą vokiečių gimnazijose.

Dr. A. Rukša yra parašęs keletą mokslinių studijų. Daug rašė Lietuvių enciklopedijai apie graikų ir romėnų kalbas bei literatūrą, išvertė Vergilijaus "Eneidę", Bukolikas, Georgikas ir kt. Dabar rašo "Lietuvos universiteto istoriją nuo jo įkūrimo iki antros bolševikų okupacijos (1579-1944)" ir "Lietuvos švietimas ir mokslo 1920-40 m."

Sukaktuvininkas nevengė ir visuomeninio bei politinio darbo. Jis buvo renkamas į Vokietijos L B vadovaujamus organus, kaip Tarybą, Valdybą, Garbės teismą.

• Vilniuj neseniai išleista A. Samulionio sudaryta "Balio Sruogos bibliografija". Jos apimtis didelė, nes paskelbtos 1638 pozicijos ir iš jų 1075 skirtos B. Sruogos originaliems kūriniams bei vertimams. Saraše paskelbta daugiau kaip 70 Sruogos naudotų slapyvardžių.

Devyniuose skyriuose suregistruoti B. Sruogos grožiniai kūrinių, darbai literatūros, folkloro, teatro, muzikos, dailės klausimais, publicistiniai veikalai, jo kūrinių vertimai į kitas kalbas, jo paties versti kūriniai ir kt. Apžvelgtas ir Sruogos kūrinių atgarsis savo meto spaudoje.

Tai jau šeštasis lietuvių rašytojų medžiagos sisteminimas, nes anksčiau Vilniuje išleistos bibliografikos šių rašytojų: K. Donelaičio, A. Strazdo, G. Petkevičaitės-Bitės, J. Janonio ir S. Nėries.

ILIUSTRACIJOS DAUG PASAKO

Yra kiniečių priežodis, kad vienas paveikslas pasako daugiau kaip tūkstantis žodžių.

Ar Jūs, mielas skaitytojaus, suskaitėte kiek įvairių paveikslų bei iliustracijų kiekvieną savaitę atspausdinama "Draugo" dienraštyje? Jeigu ne, mes Jums šį darbą palengviname. Gal nepatikėsite, bet yra tikra, kad mūsų dienraštis kiekvieną savaitę vidutiniškai atspausdina 107 iliustracijas.

Tiek daug iliustracijų pateikti Draugas gali tik todėl, kad yra įsigijęs moderniausias klišių gaminimo mašiną. Fotografas naudojamas Polioroido foto aparatu, gali įvykio nuotrauką padaryti per minutę — kita, Modernios klišių gamybos aparatas per keletą minučių pateikia gatavą klišę, kurią galima tuojau spausdinti. Draugo klišių gaminimo mašina yra brangus įrenginys. Ji daro klišes sausas (ne chemišku) būdu, tiesiog iš fotografijos, atitinkamai didindama ar mažindama.

Draugo leidėjai vartoja brangias spaudos mašinas, nes nori, kad dienraštis būtų gražesnis, tobulesnis, aktualiesnis.

Atminkite: Draugo prenumeratoras mokesčius yra mažesnis kaip kitų laikraščių, o duoda žymiai daugiau kaip kiti.

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-5654 ir GR 6-4339

G E L E S
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
G U S T A V S K U
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PH 8-0833 — PH 8-0834
Beverly Hills Gėliųėja

DIDINGA OBERAMMERGAU MISTERIJA

(Atkelta iš 3 pusl.)

būs ir nei kiek neišsiskirdami iš statistų rolės, žinoma, negalėjo pakankamai stipriai pasireikšti. Be to, sunku yra mažam miesteliui išsilaikinti reikiama skaičių plataus masto solistų. O iš kitur įsigabenti į Oberammergau vaidintojų grupę solistų pagal tradiciją negalima. Taip ir turi tenkintis tokiais, kokius jie faktiškai turi.

Nepaisant keleto suminėtų trūkumų, bendras pastatymo ir vaidybinio atlikimo įspūdis geras ir patrauklus. Nors vaidinimas, kaip minėjau, tęsiasi apie šešias valandas, bet neteko nei nuobodžiauti, nei snauti. Laikas, suskaldytas į keturiolika veiksmų ir aštuoniolika gyvų paveikslų su orkestro muzikos ir solistų priedu, neprailgo, bet taip sutrumpėjo, kad, baigus vaidinimą, atrodė jis tik neseniai pradėtas. Dar norėtusi jį ir toliau stebėti. Tai jau geras ženklas. Niekados nemaniau, kad šėšių valandų vaidinimas išlaikytų žiūrovą nepavargu-

sį, šviežią ir tampa prižiūrą prie tu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų stengiasi į šį pastatymą patekti, nepaisydami nei didelių kelionių, didelių išlaidų, nei nuovargio, nei daug kam nesuprantamos vokiečių kalbos. Tik pertraukos metu, pakliuvęs į publiką, išgirsti būrus žmonių, kalbančių vis kitomis kalbomis, ir tuo pačiu suvokimo gerą reklamą. Dėlto nenuostabu, kad kuo toliau, tuo labiau žmonės iš visų kraštų st

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

ILONOS PETERIENĖS PARODA

Dailininkė Ilona Avižienytė-Peterienė gyvena su savo šeima Los Angeles lietuvių kolonijoje. Kaip dailininkė, ji pasidarė čia žinoma jau nuo praėjusių (1969) metų vasaros, kada Lietuvių dienos proga, Sv. Kazimiero parapijos salėje, buvo suruošta jos darbų paroda, praėjusi su pasisekimu. Daug kas tada įsigijo ir jos paveikslų, tapytų aliejiniiais dažais. Tais pačiais metais Clevelando Tėvynės garsų radijas suruošė jos paveikslų parodą savo mieste.

Ilona Peterienė sausio mėnesį buvo priimta į Los Angeles Art Association. Vasario mėn. šios meno draugijos galerijoje, per New Talents Show ir kovo mėn.

per California Landscape Exhibit, buvo išstatyta žiūrovams tikras skaičius jos darbų. O birželio pradžioje Phillips Schaefer Galerija La Jolla miestelyje, Calif., taip pat eksponavo jos darbus.

Naujausia dailininkės kūrinių paroda įvyko birželio 21 dieną Los Angeles Sv. Kazimiero parapijos patalpose per vadinamąją Lietuvių dieną. Buvo išstatyta apie 40 jos darbų, sužymėtų įvairiais pavadinimais, daugiau ar mažiau nusakančiais kūrinių tematiką: Ruduo, Žiemos medžiai, Sutemos, Kopos, Eukaliptas ir kt. Darnus spalvų žaismas tapytojos paveikluose patraukia žiūrovo

dėmesį ir prakalba į jo sielą.

Pasirinktą temą Peterienė sugrupuoja į spalvų kontrastais, atitraukdama ją nuo realybės ir suteikdama jai abstraktinį pobūdį. Tačiau šis jos kūrybos bruožas vis dėlto nenuveda žiūrovo ir nebesuvokiama pasaulį: žiūrovas dar gali apčiuopti realybės vaizdą. Iš tapytojos paveikslų trykšta, sakyčiau, giedri nuotaika, verčianti žiūrovą gėrėtis ir jaustis smagiai, nes spalvų žaismas veikia estetinius jo jausmus.

Ši antroji Peterienės dailės paroda, suorganizuota Los Angeles lietuvių kolonijoje, buvo gausiai lankoma kaip ir prieš metus buvo. J. Tininis

Ilona Peterienė

Peizažas

PERLAI VISADA MADOJE

ALDONA S. MICHELEVIČIENĖ, JAPONIJA

Ką sako madų žinovai apie perlus.

Viskas madų pasaulyje keičiasi: visokie "minis" ir "midis" atsiranda ir vėl pranyksta. Tačiau perlai visada pasilieka madoje; jie tinka dėvėti prie kiekvieno moters apdaro. Žymieji madų kūrėjai (Chanel, Dior ar Balmain) visais laikais perlus laikė elegantišku priedu prie moters apsišėmimo. Perlai yra vieniinteliai papuošalai, kuriuos leidžiama dėvėti bet kurio laiku — dieną ar vakare. (Moterys sužieduotųjų žiedas yra vienintelis iš briliantų, nešiojamas dienos metu).

Perlai visais laikais buvo moterų mėgiami ir vertinami. Jau žiloje senovėje įvairių civilizaci-

jų laikais žmonės žinojo ir vertino šį vandens sraigės išaugintą papuošalą ir sukūrė gražių pasakų bei legendų apie perlus, kaip papuošalų, atsiradimą. Dėka išobulėjusių įvairių perlų auginimo būdų, milijonai moterų šiandieną gana lengvai gali įsigyti šį papuošalą. Japonija yra vienas iš žymiausių kraštų, auginančių kultūrinius ("cultured") perlus. Šio krašto perlų žinovai, pvz. Kokich Mikimoto, pataria perkant perlus, juos derinti prie individo amžiaus, ūgio ir ypač prie kūno bei veido spalvos.

Spalvų parinkimas

Pagrindinės perlų spalvos yra šios: balta, ružava, sidabriniai ružava ir kremava. Taip vadinami "baroko" perlai (kurių rutu-

liukai yra netaisyklingos formos) turi daugiau spalvų bei įvairiausių atspalvių. Brangiausi ir rečiausiai sutinkami yra juodieji perlai, nes jų išauginimas yra daug komplikutesnis už išauginimą kitų spalvų perlų. Jau daugiau kaip dešimt metų madoje yra ružavieji perlai, todėl ir jų paklausa yra šiuo metu didžiausia.

Anot Mikimoto, moterys neturėtų automatiškai pirkti tik tuos perlus, kurie šiuo metu yra madoje, bet turėtų pasirinkti tokią perlų spalvą, kuri gražiausiai derintųsi su pirkėjos odos ir plaukų spalva. Pvz., šviesios odos blondinėms patariama puošti ružavais perlais, gi sidabriniai ružava perlų spalva daugiau tinka šviesios odos brunetėms. Baltieji perlai gražiausiai puošia tamsiaplaukes bei raudonplaukes, turinčias tamsiai skaisčią odą. Kremavi perlai patartina dėvėti negrėms ir meksikietėms, t.y. griežtai tamsios odos moterims. Kadangi kiekvienos pirkėjos odos ir plaukų spalva yra skirtinga, todėl, perkant perlus, reikėtų prieš veidrodį išbandyti kelis jų atspalvius ir pasitarti su žinovais.

Perlų dydžiai

Šiandieną perlų rinkoje galima rasti įvairiausių formos ir dydžio perlų. Klasikinės formos perlai yra taisyklingas, apskritas rutuliukas. Perlų augintojai mažesnius perlus sugrupuoja po kelis į įvairiausio pavidalo sagtis, žiedus bei auskarus. Didesnįjį perlą paprastai yra veriami į karolių eilutes. Labai smulkūs perlai (taip vadinami "seklos" perlai) yra pinami į pynes, kurios šiuo metu yra labai madoje. Kokio dydžio karolių turėtų pirkėja pasirinkti? Tai daugiausia priklauso nuo moters ūgio ir sudėjimo. Smulkaus sudėjimo moteriai patartina dėvėti vieną ar nedaugiau kaip dvi perlų eilutes, maždaug 8 mm skersmens ir ne ilgesnius kaip 21 colio; tokiai taip pat pritiktų nestora masyvių perlų pynė. Stambiai ir aukštesnio ūgio moteriškai tinka kelios eilutės ilgesnių perlų. Jei rankos yra didokos ir pirštai ilgi, tai Mikimoto pataria išsirinkti žiedą su labai dideliu perlu ("mabi pearl") arba žiedą su keliais ar keliolika perlų. Panaši taisyklė taikoma ir auskarų bei sagčių mėgėjomis, t.y. kiekvienai stambesnei moteriškai tinka didesnis papuošalas.

Perlų dėvėjimas ir jų priežiūra

Perlai, kaip ir visos kitos brangenybės, nedera dėvėti perkrautai. Be to, laikoma neskoningu dalyku, jei tuo pačiu metu užsidėdama vienas perlų papuošalas sudarytas su auksu, o kitas su platinu. Perlai yra dovana "visam gyvenimui", nes jų spindesys ir blizgesys laikosi amžiais. Perlus tinka dovanoti įvairaus amžiaus moterims, jaunoms merginoms, net ir mažoms mergaitėms.

Patartina perlų karolius duoti perversi kartą į metus, jei jie yra dėvimi dažnai. Perlai nemėgsta kvepalų, prakaito bei pudros. Todėl, po kiekvieno dėvėjimo patartina juos nušluostyti su drėgnu bei minkštu medžiagos lopinuku. Nesigailėkim perlus dėvėti — jie nenusinešioja. Sakoma, kad perlai "prašosi" būti dėvimi, nes nuo kūno šilumos jie įgauna dar didesnę blizgumą bei žvilgumą, jei tik jie yra tinkamai prižiūrimi.

Kur vyrai pralenkia moteris?

Trejetas iš keturių persiskyrusių vyrų, pagaliau, vėl veda, sako amerikiečių statistika, ir tai daugelis po dviejų ar trejų metų. Kur kas mažiau persiskyrusių moterų taip skuba naujai ištekti ir vėl, bet du trečdaliai jų vis dėlto vėl kuria šeimas. Žinoma, daug tu persiskyrusių vyrų ir moterų jau turėjo numatę sekantį partnerį, prieš nukertant vedybų ryšį su pirmuoju.

Dalis Putnamo seselių rėmėjų su modeliuotojomis. Iš kairės į dešinę: S. Endrijonienė, M. Remienė, A. Fremarek, A. Laitienė, S. Konley, O. Gradinskienė, M. Memėnaitė, D. Kriaučiūnaitė ir O. Olšauskienė.

Nuotr. P. Maletos

MINI - MIDI - MAKSI

Moterys madų pasaulyje vyksta didelis nesutarimas, ką jos dėvės ateinančiais metais? Ar jau atėjo laikas ilgesniems rūbams, ar tik "Midi" idėja yra šio sezono "Flop"?

Šias ir panašias mintis kėlė viena sekmadienio popietę Putnamo seselių rėmėjos su modeliuotojomis susirinkusios į vaišingus po- nio Gradinskų namus. Putnamo seselių rėmėjos nesnaudžia ir jau planuoja ateinančio rudens madų parodą, kuri bus devintoji iš eilės. Ir, atrodo, jai pasiruošti nėra lengva šiame kontroversiniame laike, kur atsispindi jaunimo kulto garbinimas, politinės nuotaikos ir ekonominė krizė, nes su akcijų kilimu ir kritimu kyla ir krenta moterų rūbų ilgis. Patiks vyrams ar nepatiks, bet colis po colio rūbų ilgis eis žemyn.

Putnamo seselių darbuotojai džiaugiasi, kad lietuvių visuomenėje jų veikla randa pritarimą, patraukia dėmesį. Jų rengiamos parodos yra gausiai lankomos. Be to, jos yra dėkingos visoms ponoms ir panelėms, kurios negaila laiko ir išlaidų padaryti parodas įdomias. Tokiam dideliui darbiui įvykdyti reikia daug susiklausymo, sugyvenimo ir solidrumo. O vis dėlto bendras pasišventimas suartina ir sugręžina modeliuotojas ir organizatorias bendram darbui metai po metų.

Rėmėjams jau sutiko talkininkau- ti: Elena Blandytė, Dalia Bartkienė, Alma Fremarek, Dana Kriaučiūnaitė, Sigutė Konley, Aldona Laitienė, Milda Memėnaitė, Stasė Olšauskienė, Nijolė Vengrienė. Be jų dar prisijungs jaunimas ir kitos modeliuotojos. Į

talką įsijungė ir jauna rūbų projektuoja, lankanti meno institutą Chicagoje, Genė Dambruskaitė. Tai naujas talentas lietuvių tarpe.

Madoms šis laikas yra kontroversinis. O toks laikas atneša savo įdomių netikėtumų. Tad tikimės, kad ir sekanti madų paroda bus kitokia, negu aštuonios jau praėjusios ir vien prisiminimus tepalikusias.

M.R.

Kas turi daugiau įtakos va ku. — mokykla ar namai?

Mokykla yra svarbi, net būtina vaiko vystymuisi. Tačiau kur kas svarbiau yra ir daugiau įtakos turi jo namai, ypač vaiko santykiai su jo tėvais. Jeigu tik jis žavisi jais ir nori būti kaip jie, jis stengiasi iš visų jėgų tapti tokio asmeniu, kurio ir jie galėtų didžiuliotis. Tačiau jeigu jis nenorėja tėvų, jis sukils prieš juos ir stengsis pamėgdžioti kitus asmenis, kurie aiškiai yra skirtingi. O vis dėlto tėvai yra pagrindinės figūros savo vaiko augsime. Bet nedaug tėvų jaučiasi tinkami šitai didelei atsakomybei, sako psichologai.

Laimingoji mot'na

Ponia Jose Cruz, 41 m., gyv. Lubbock, Texas, pagimdė 24-tą vaiką — sūnų Leonardo. Spaudos atstovams ji pasisakė esanti labai laiminga. Sveikatos atžvilgiu ji jaučiasi labai gerai.

Praktiški patarimai

Nikotino dėmes galima išvalyti iš porceliano peleninių įmerkiant korką į sumirktą druską ir patrinant dėmėtą vietą.

Jei durys išbrinksta drėgname ore, reikia patrinti kraštą su baldų politūra, ir durys atsidarys ir užsidarys daug švelniau.

Kempinės laikomos švariai, po išplovimo, įmerkiant jas į šaltą vandenį ilgesniam laikui.

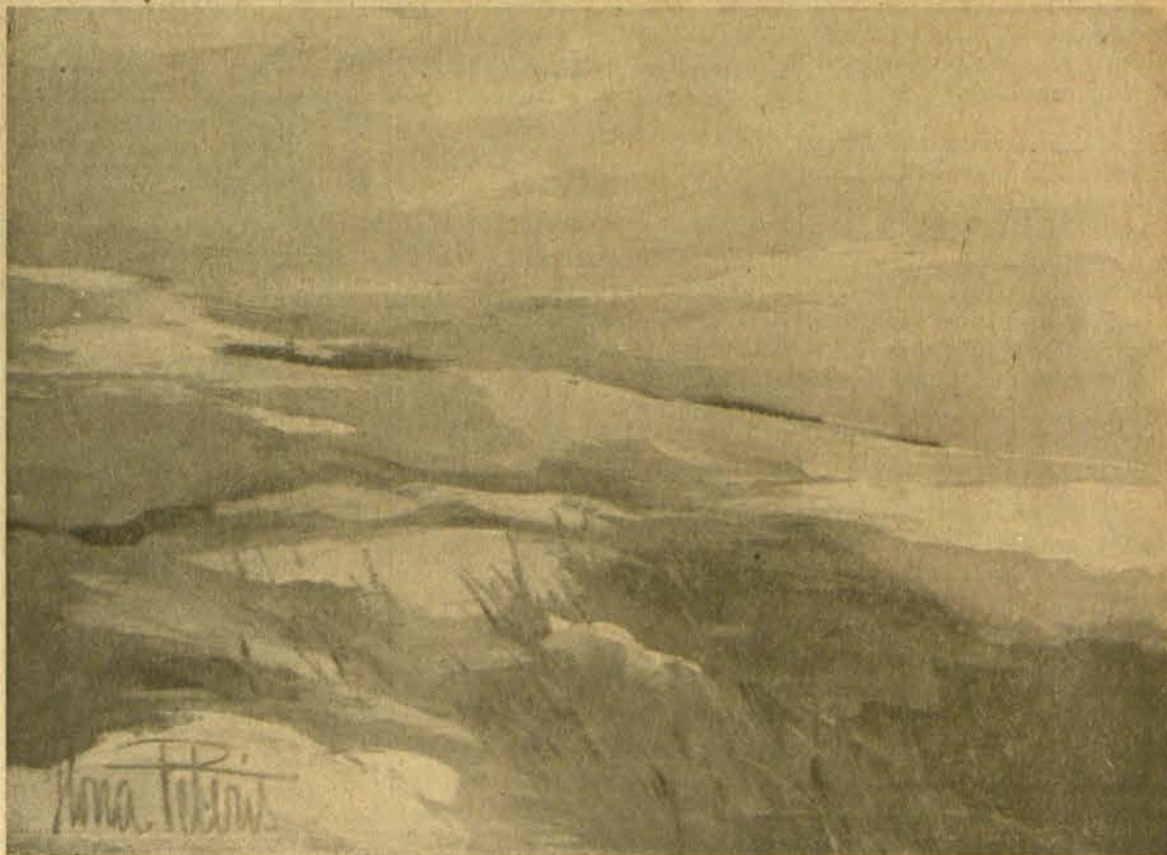
Plieno (stainless steel) dirbiniai atrodo kaip nauji, nušluostant juos drėgna kempine, apiberta su sausa kepimo soda. Nu- plauti drėgna kempine ir nušluostyti sausai.

Ar gali moteris išlaikyti paslaptį?

Ne tik moteris, bet ir daugelis vyrų, sunkiai išlaiko paslaptį, o dauguma visai negali, sako psichologai. Duoda pavyzdį, kad gen. Stonewall Jackson turėjo gerą draugą, kuris turėjo paprotį klausinėti apie būsimus karo veiksmus. "Ar gali išlaikyti paslaptį?", generolas paklausdavo savo draugo. "Taip", būdavo atsakymas. "Gerai, aš taip pat," užbaigdavo Jackson. Jei norima ką nors palaikyti paslaptį, niekam nereikia pasakoti, jei to įmanoma išvengti. Kalifornijos universiteto studijos parodė, kad 72 iš 113 sulaužė garbingus paslapties pasižadėjimus.

Verkti sveika

Psichiatrai pataria, kad viso- kių rūpesčių iškamuoti pramonės ir prekybos egzektuvai turi bent vieną kartą per trejetą savaitę išverkti susikaupusį sunkumą. Jie pataria žmonoms suprasti savo vyrus ir leisti jiems išsiverkti... moteriškai.

Ilona Peterienė

Peizažas